

Werken aan... een sterke Samenleving

**Beleidsplan WMO 2007-2011
Culemborg maart 2007**

Colofon:

Tekst, samenstelling en redactie: R. Kreeft, P. van Oostrum

Tekstbijdragen: I. van Laar, G. Jansen, S. Booms, S. Out, T. v. Rossum, H. v.d. Ven, Chris de Bakker, H. v.d.

Warenburg, L. Geluk, J. Groenendijk, E. Moerkoert, E. Rutgers, S. Rijninks, E. Zandee, F. v.d. Dries, M. Hoogheid,
M.v.d. Weide, P. v. Oostrum, M. Giessendorf.

Inhoud

Hoofdstuk 1

1.1	het traject tot nu toe	pag. 4
1.2	Regionale samenwerking	pag. 5
1.3	Het wettelijke en financiële kader	pag. 7
1.4	Cliëntparticipatie	pag. 11
1.5	Werken aan een sterke samenwerking; beleidsplan WMO 2007	pag. 12

Hoofdstuk 2 Samenleven

2.1	Wonen	pag. 13
2.2	Ontmoeten	pag. 14
2.3	Meedoen	pag. 15
2.4	Opgroeien	pag. 16
2.5	Rondkomen	pag. 17
2.6	Informereren	pag. 18
2.7	Zorgen	pag. 18

Hoofdstuk 3 Verbinden

3.1	Wonen	pag. 22
3.2	Ontmoeten	pag. 23
3.3	Meedoen	pag. 25
3.4	Opgroeien	pag. 26
3.5	Rondkomen	pag. 26
3.6	Informereren	pag. 27
3.7	Zorgen	pag. 27

Hoofdstuk 4 Ondersteunen

4.1	Wonen	pag. 29
4.2	Ontmoeten	pag. 31
4.3	Meedoen	pag. 32
4.4	Opgroeien	pag. 33
4.5	Rondkomen	pag. 34
4.6	Informereren	pag. 35
4.7	Zorgen	pag. 36

Hoofdstuk 5 uitvoeringsprogramma WMO

5.1	Wonen	pag. 41
5.2	ontmoeten	pag. 43
5.3	meedoen	pag. 44
5.4	opgroeien`	pag. 48
5.5	rondkomen	pag. 49
5.6	informereren	pag. 50
5.7	zorgen	pag. 51

planningschema projecten	pag. 55
afkortingen en vaktermen	pag. 57

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Het traject tot nu toe

Op 14 februari 2006 heeft de Tweede Kamer de Wet maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Kort na de zomer heeft ook de Eerste Kamer zijn goedkeuring aan de wet gegeven. Al ruim voor het vaststellen van de wet, zelfs voordat er een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer was ingediend, is de gemeente Culemborg begonnen zich voor te bereiden op de komst van deze nieuwe wet. Niet alleen omdat de gemeente tijdig klaar wilde zijn voor de uitvoering van de nieuwe wet, maar ook omdat de gemeente gelooft in de achterliggende filosofie van de wet. In een zin: gemeenten zijn in staat de ondersteuning van mensen met beperkingen beter te organiseren dan nu het geval is, kunnen een belangrijke rol spelen in het versterken van de sociale samenhang en kunnen zorgen dat iedere inwoner in staat wordt gesteld volwaardig aan het maatschappelijk leven deel te nemen.

In juni 2004 is een startnotitie over de WMO ter kennisname aan de raad gestuurd. April 2005 is een plan van aanpak en een projectvoorstel opgesteld en is begonnen met de voorbereidingen op de komst van de WMO (toen nog voorzien per 1 juli 2006). Op 25 mei 2005 vond een conferentie plaats over de WMO. Hierbij was een groot aantal vertegenwoordigers van adviesraden, partijen op het gebied van wonen welzijn en zorg, vrijwilligersorganisaties en andere partners aanwezig. Op 8 juni is vervolgens in een werkconferentie met leden van de gemeenteraad gedachtevormend gediscussieerd over de belangrijkste politieke vraagpunten rondom de WMO. Van deze twee conferenties is een verslag gemaakt waarin vijf uitgangspunten werden geformuleerd voor de implementatie van de WMO. Deze uitgangspunten zijn in september 2005 door de gemeenteraad vastgesteld.

Uitgangspunten implementatie WMO in Culemborg

1 Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Het stelsel is erop gericht de zelfstandigheid van mensen te ondersteunen en stimuleren. Waar mensen zelf in staat zijn hun ondersteuning te regelen moet die kans worden geboden.

2 Gedeelde verantwoordelijkheid

De gemeente is niet alleen verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning. Alleen door intensieve samenwerking met maatschappelijke partners kan een sluitend netwerk van maatschappelijke ondersteuning worden vormgegeven. In de rol van regisseur vraagt de gemeente van maatschappelijke partners zich mede verantwoordelijk te maken voor het stelsel van maatschappelijke ondersteuning.

3 Controle op kwaliteit

Dit brengt met zich mee dat de gemeente een bijzondere aandacht heeft voor de kwaliteit van de geleverde ondersteuning. Waar publieke taken worden uitgevoerd door maatschappelijke organisaties vindt publieke verantwoording plaats.

4 Preventie

Een belangrijke taak van de gemeente is het (samen met partners) vormgeven van preventief beleid.

5 Solidariteit

Solidariteit is een van de kaders waarbinnen de WMO in Culemborg een sociaal gezicht moet krijgen. In de grondwet staat dat bestaanszekerheid en spreiding van welvaart de zorg is van de overheid. Voor de taken die in het kader van de WMO uitgevoerd moeten gaan worden is dat de gemeentelijke overheid. Solidariteit heeft te maken met duurzaamheid, sociale cohesie en respect voor elkaar. Om solidariteit niet uit het oog te verliezen is het zaak om dit aspect als een van de uitgangspunten op de checklist van toekomstig beleid te hebben staan.

Hierna is een viertal werkgroepen bestaande uit medewerkers van de gemeente en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en adviesraden aan het werk gegaan om te inventariseren waar het gemeentelijk beleid versterking behoeft en/of waar in het beleid 'witte vlekken' zitten. De rapportages van de werkgroep zijn neergelegd in de *Kadernota Wet maatschappelijke ondersteuning* (januari 2006). Op 2 maart heeft de gemeenteraad over de aanbevelingen in de nota vergaderd en deze vastgesteld.

Vanaf maart 2006 is gewerkt aan de daadwerkelijke invoering van de WMO. Er is een Verordening maatschappelijke ondersteuning opgesteld die in plaats komt van de Verordening voorzieningen gehandicapten. (De adviesraden zijn betrokken bij het voortraject van de verordening en zijn daarnaast gevraagd om een officieel advies).

Uitgangspunten in kadernota

Voor de verstrekking van individuele Wmo (huishoudelijke verzorging en Wvg voorzieningen) voorzieningen kiest de gemeente voor de volgende uitgangspunten:

- De gemeente kiest voor maatwerk als uitgangspunt bij verstrekken van individuele voorzieningen. Het vaststellen van de noodzaak tot ondersteuning gebeurt in een intake. Indicatiestelling door het CIZ vindt alleen plaats voor gecompliceerde gevallen (en voor het AWBZ-deel waar het gaat om meervoudige huishoudelijke verzorging).
- De gemeente streeft naar een duurzaam betaalbaar stelsel van individuele voorzieningen. Voor mensen die ondersteuning nodig hebben en niet in staat zijn daarvoor zelf de kosten te dragen, moet de gemeente nu en in de toekomst goede voorzieningen bieden. De gemeente hanteert bij de verstrekking van individuele voorzieningen het draagkrachtprincipe. De inkomensafhankelijke eigen bijdragesystematiek die nu al geldt voor huishoudelijke verzorging wordt ingevoerd voor alle individuele verstrekkingen.
- De gemeente zorgt ervoor dat eigen bijdragen in het kader van de WMO niet leiden tot onaanvaardbare kostenstijgingen voor cliënten. Naast de anti-cumulatieregeling die zal gelden voor eigen bijdragen in het kader van de AWBZ en de WMO, betreft de gemeente andere inkomensafhankelijke en specifiek met de beperkingen van de cliënt samenhangende lasten bij het bepalen van de eigen bijdragen
- De gemeente biedt cliëntondersteuning aan cliënten die moeite hebben met het maken van keuzes.
- De gemeente biedt keuzevrijheid voor de klant (ook bij de zorg in natura), op basis van prijskwaliteit criteria.

In regionaal verband is een aanbestedingstraject voor hulp in het huishouden voorbereid. Na vaststelling van de wet in de Eerste Kamer is de aanbestedingsprocedure doorlopen en is de Verordening maatschappelijke ondersteuning in december 2006 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarin is afgeweken van punt 2 van hierboven genoemd kader: de inkomensafhankelijke eigen bijdrage systematiek geldt alleen voor de huishoudelijke verzorging en niet voor de andere individuele verstrekkingen

1.2 Regionale samenwerking

De gemeenten in Rivierenland bereiden een aantal aspecten van de WMO gezamenlijk voor. Het is nog te vroeg om definitieve uitspraken te doen over een aantal uitkomsten van deze trajecten omdat daaraan bij het opstellen van deze nota nog druk wordt gewerkt. De aanbesteding van de huishoudelijke hulp en het regionale digitale loket zijn wel besloten. Het traject met het regionale telefonische loket loopt nog.

Aanbesteding huishoudelijke verzorging

De gemeenten in de regio Rivierenland stonden aanvankelijk op het standpunt dat aanbesteding het beste met een of twee jaar kon worden uitgesteld. Algemeen werd ervan uitgegaan dat het verlengen van de contracten met de huidige aanbieders via het zorgkantoor een reële mogelijkheid was. Op deze mogelijkheid zijn de gemeenten in het voortraject van de WMO geregeld gewezen door zowel het ministerie van VWS als door de VNG. Eerder dit jaar werd duidelijk dat uitstel van de aanbesteding geen optie was, omdat de Europese regels een dergelijke handelswijze niet toelaten. De regio heeft daarop een aanbestedingsproces gestart.

De wijze waarop de gemeenten in Rivierenland aanbesteden gaat ervan uit dat gemeenten en cliënten meer zijn gebaat bij zorgaanbieders die concurreren op kwaliteit dan zorgaanbieders die (extreem) lage prijzen rekenen voor hun product. In de zorgsector is weinig ervaring met prijsconcurrentie. Het is daarom moeilijk te zeggen hoe een concurrentieslag zou uitpakken voor de kwaliteit van de geleverde diensten. Om die reden is besloten de prijs voor de aan te besteden diensten als gemeenten zelf vast te stellen het zogenaamde Zeeuwse model. Hiervoor is in regionaal verband gekozen. Kern van dit model is dat gemeenten de prijs bepalen en de aanbieders vervolgens laten concurreren op de kwaliteit die zij willen aanbieden. Aan aanbieders wordt geen vaste afname beloofd, maar hoe aantrekkelijker hun kwaliteit, hoe meer klanten voor deze aanbieder zullen kiezen. Met de

aanbieders worden raamcontracten gesloten. Kleine aanbieders hoeven niet bang te zijn dat ze door grote worden weggespoeld. De keuzevrijheid van de klant staat voorop in dit model. In het bestek is een minimumpakket aan eisen opgenomen waaraan zorgaanbieders dienen te voldoen om in (een deel van) de regio hulp in de huishouding te mogen aanbieden.

Digitaal loket

7 van de regio gemeenten hebben gekozen voor een digitaal loket op basis van het INVIS systeem.. In eerste instantie gaat het om een digitaal ontsloten sociale kaart waar inwoners en hulpverleners zelf kunnen nagaan welke voorzieningen en diensten er in de regio worden geleverd. Een vervolgstap in dit project is om aan het digitale loket andere functies te koppelen die het mogelijk maken om rechtstreeks aanvragen te doen via het internet, de afhandeling van de aanvraag te kunnen volgen en de besluiten die worden genomen te ontsluiten voor meerdere professionele instanties.

Belangrijkste argument voor de aanschaf van INVIS is dat INVIS – anders dan andere digitale sociale kaarten – bezoekers de mogelijkheid geeft aanbieders op productniveau met elkaar te vergelijken. In Groningen is INVIS al enkele jaren met succes actief.

Toeleiding naar zorg en ondersteuning

Gemeenten krijgen in de WMO de expliciete taak om de afstemming te regelen tussen de AWBZ-zorg en ondersteuning in het kader van de WMO. Aangezien de toegang tot AWBZ-zorg regionaal is georganiseerd, ligt regionale samenwerking op dit terrein voor de hand. 90 % van de informatievragen en eerste contacten met betrekking tot aanvragen voor zorg en voorzieningen komen telefonisch binnen. Juist bij telefonische dienstverlening speelt de fysieke nabijheid van een dienstverlener geen rol.

Voor de uitvoering van een telefonisch loket zijn in eerste instantie gesprekken gevoerd met de STMR om te bezien in hoeverre de 'zorgcentrale' omgebouwd kan worden tot een onafhankelijk telefonisch loket. Wat voor gemeenten van belang is, is dat de opgebouwde expertise van de zorgcentralisten niet zondermeer verloren gaat door de banden met de zorgcentrale door te snijden. Vooral de kennis van deze zorgcentralisten m.b.t. de lokale trajecten (waaronder Meerwaarde) is waardevol.

Vervolgens zijn ook gesprekken gevoerd met het CIZ over hun mogelijkheden om het telefonische loket uit te voeren. Bij de rapportage van dit model bleken de opgebouwde expertise en informatiefunctie van de zorgcentralisten in deze constructie node gemist.

Gemeenten hebben aangegeven dat men het liefst een combinatie ziet van de integraliteit en onafhankelijkheid die het CIZ biedt en de gespecialiseerde informatiefunctie van de zorgcentrale. Naar aanleiding van deze wens zijn uitgebreide gezamenlijke besprekingen gevoerd met het CIZ en STMR. Daar is het volgende advies uitgekomen dat op 14 december 2006 aan het portefeuilleberaad WMO is voorgelegd:

"Beide organisaties zijn het erover eens dat de onafhankelijkheid en de integraliteit het best gewaarborgd wordt door het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland te laten uitvoeren door het CIZ. STMR is bereid de expertise van de Zorgcentrale door middel van coaching en training in te brengen.

Doel is een telefonisch loket dat als toegang fungeert voor *alle* WMO- en AWBZ-voorzieningen *en* dat zoveel mogelijk aanvragen zelf kan afhandelen. Op deze wijze ontlast het telefonische loket de lokale loketten, waardoor tegenover de kosten voor het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland, kostenbesparingen staan voor de gemeenten en het CIZ.

Om zo snel mogelijk in januari operationeel te kunnen zijn, bood STMR aan om voor een beperkte periode (3 à 4 maanden) op basis van de bestaande databases, ervaring en kennis het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland uit te voeren. Mede door de omvang van de formatie zorgcentralisten, de aanwezige regionale sociale kaartgegevens en de expertise van de huidige zorgcentralisten verwacht men snel een regionale start te kunnen maken. De zorgcentralisten handelen indien het gaat om een gesprek voor het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland, volgens de afspraken en protocollen van de regio.

Ook het CIZ was bereid al in januari haar telefonisch front-Office beschikbaar te stellen voor het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland. Men achtte het haalbaar om de meeste aanvragen voor een AWBZ-voorziening en / of een aanvraag voor huishoudelijke verzorging in één telefoongesprek af te handelen (advies portefeuilleberaad WMO 14-12-2006)".

Wanneer ervoor zou worden gekozen om al in januari het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland bij het CIZ onder te brengen, is een regionale onafhankelijke en integrale toegang tot WMO- en AWBZ-voorzieningen geregeld. Nadeel is dat de CIZ-frontofficemedewerkers (nog) niet zouden beschikken over alle informatie en

expertise om alle vragen in de volle breedte en diepte te kunnen afhandelen. Dit laatste had STMR met haar Zorgcentrale wel te bieden, echter met als nadeel dat AWBZ-aanvragen doorgeleid moeten worden naar het CIZ. Dit advies heeft in het portefeuilleberaad WMO geleid tot een uitgebreide discussie zonder besluit. Vervolgens heeft een externe onderzoeker een inventarisatie bij de afzonderlijke gemeenten gehouden over de wensen en voorwaarden t.a.v. een regionaal telefonisch loket wat de conclusie opgeleverd heeft dat de overeenkomsten in het wensbeeld van het loket groter zijn dan de verschillen. Bovendien zijn de ervaringen bij de gemeenten die nu al met het telefonische loket werken, positief; het is kwalitatief hoogstaande dienstverlening en het neemt het ambtelijk apparaat veel werk uit handen. Ten aanzien van de *producten en diensten* opteren vijf gemeenten voor een breed pakket dat aansluit bij INVIS. Twee gemeenten kiezen voor een beperkt aanbod. Qua diepte zijn alle gemeenten die willen meedoen voor een telefonisch loket dat informatie, advies, vraagverheldering en toeleiding kan bieden. Drie gemeenten zouden graag zien dat op termijn ook eenvoudige indicaties in het telefonische loket kunnen gebeuren.

Wat betreft de *organisatorische inbedding* geven bijna alle gemeenten de voorkeur aan de stichtingsvorm. Het bestuur van deze stichting zou gevormd kunnen worden uit enige vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten. Deze stichting zou het beheer van het telefonische loket kunnen uitbesteden aan de STMR. Ervaren loketconsulenten van de STMR kunnen op basis van detacheringovereenkomsten worden ingezet in het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland.

Als andere mogelijkheden worden genoemd om het loket organisatorisch onder te brengen bij de regio of bij één van de deelnemende gemeenten.

Wat betreft de *bereikbaarheid* vinden vijf gemeenten een openstelling van 9.00 tot 17.00 uur voldoende. De gemeente Culemborg wenst als enige een 24-uurs bereikbaarheid (d.m.v. een callcenter).

Bijna alle gemeenten kiezen voor een doorschakeling van het eigen lokale telefoonnummer naar het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland en vinden daarnaast een apart nummer voor het Regionaal Telefonisch Loket niet nodig.

Over de *betrokkenheid van het CIZ* zijn bijna alle gemeenten van mening dat de aanwezigheid van CIZ-medewerkers in de telefonisch frontoffice niet noodzakelijk cq haalbaar is. Wel pleiten alle gemeenten voor een goede doorgeleiding van aanvragen naar en korte lijnen met het CIZ.

Over de *maximale financiële bijdrage* aan het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland spreken niet alle gemeenten zich uit. Dit zijn met name de gemeenten die een beperkt aanbod willen afnemen. Zij willen de hoogte van hun bijdrage laten afhangen van de mate waarin hun burgers gebruikmaken van het Regionaal Telefonisch Loket Rivierenland. De uitvoering van het loket zal bij deelname van 8 gemeenten (1 gemeente doet in ieder geval niet mee) neerkomen op 1 euro per inwoner.

In het portefeuilleberaad van 1 maart 2007 is besloten om de stichtingsvariant verder uit te werken en een gevarieerd dienstenpakket te formuleren. De realisatiedatum is op 1 juni gesteld.

In Culemborg zullen we tot die tijd voortborduren op de constructie die we nu met de zorgcentrale hebben.

1.3 Het wettelijke en financiële kader

De WMO is een raamwet. Dat wil zeggen dat de wet niet gedetailleerd voorschrijft hoe gemeenten de wet uit dienen te voeren. De WMO geeft de gemeenten een aantal opdrachten en stelt kaders waarbinnen die opdrachten moeten worden uitgevoerd.

De WMO-nota

In de wet worden allereerst negen prestatievelden benoemd. De wet schrijft voor dat de gemeenteraad voor de duur van maximaal vier jaar een of meer plannen vaststelt 'die richting geven aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning'. Over de beslissingen zelf spreekt de wetgever zich in de WMO niet uit. Wel schrijft de wet voor dat in het plan of de plannen in ieder geval wordt aangegeven:

1. wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de negen prestatievelden;
2. hoe de gemeente het beleid samenhangend uitvoert;
3. welke resultaten de gemeente wenst te behalen;

4. hoe de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning in de gaten wordt gehouden;
5. hoe de gemeente ervoor zorgt dat gebruikers van individuele voorzieningen keuzevrijheid hebben;
6. op welke wijze de gemeente rekening houdt met de behoeften van kleine doelgroepen.

De verordening

De wet schrijft verder voor dat de gemeente in een verordening vastlegt aan de hand van welke regels de gemeente individuele voorzieningen verleent aan mensen met een beperking en onder welke voorwaarden mensen die aanspraak hebben op dergelijke voorzieningen recht hebben op het ontvangen van die voorziening in natura, het ontvangen van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget. De verordening moet bovendien een bepaling bevatten over de wijze waarop de gemeente de individuele voorzieningen afstemt op de persoonlijke situatie van de aanvrager en een bepaling over de wijze waarop de voorzieningen worden afgestemd op voorzieningen die onder de AWBZ worden verstrekt.

Uitgangspunt bij het verstrekken van individuele voorzieningen is het 'compensatiebeginsel'. als gevolg van dit beginsel in de wet is de gemeente verplicht voorzieningen te verstrekken die mensen met een beperking in staat stellen:

1. een huishouden te voeren;
2. zich te verplaatsen in en om de woning;
3. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
4. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Overgangsregeling

Ook bevat de wet een overgangsregeling die voorschrijft dat een verordening drie maanden voor inwerkingtreding door de gemeenteraad moet zijn vastgesteld. Tot de inwerkingtreding van de verordening golden de oude regels voor het verstrekken van individuele voorzieningen zoals die zijn opgenomen in de Wvg en de AWBZ.

Voor mensen die bij de inwerkingtreding van de wet al een AWBZ-voorziening hebben, is in de wet bepaald dat het indicatiebesluit dat voor deze voorziening is afgegeven, geldig blijft tot maximaal een jaar na 1 januari 2007. Dat betekent dat in het eerste jaar na de inwerkingtreding van de WMO alle gebruikers van huishoudelijke hulp een nieuwe beschikking moeten krijgen van de gemeente. Voor reeds afgegeven Wvg-voorzieningen is geen speciale regeling opgenomen. Besluiten ten aanzien van de toekenning van een Wvg-voorziening blijven ook onder de WMO geldig.

De Algemene Maatregel van Bestuur

Een aantal elementen van de WMO is uitgewerkt in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). De belangrijkste is de eigen bijdragesystematiek van de WMO. In de AMvB zijn de grenzen opgenomen waarbinnen gemeenten eigen bijdragen mogen heffen.

Het financiële kader

Alle extra middelen die voor de WMO in het gemeentefonds worden opgenomen, worden onttrokken aan het AWBZ-budget. Het grootste deel van het extra budget heeft betrekking op de uitvoering van de hulp bij de huishouding. Daarnaast worden de middelen van een aantal kleine subsidieregelingen in het gemeentefonds gestort. De belangrijkste hiervan is de regeling Diensten bij wonen met zorg. Deze regeling is bestemd om mensen met een verblijfsindicatie voor een verzorgings- of verpleeghuis die zelfstandig blijven wonen te ondersteunen.

Dit 'macrobudget' is gebaseerd op de gerealiseerde uitgaven voor deze regelingen in 2005. Het macrobudget is niet zoals de andere middelen in het gemeentefonds gekoppeld aan de rijksuitgaven (hoe minder het rijk uitgeeft, hoe minder geld er in het gemeentefonds gaat), maar aan het aantal extramuraal wonende ouderen. Dat betekent dat het macrobudget met de vergrijzing meegroeit. In de september circulaire staat voor Culemborg ten onrechte geen bedrag ingevuld voor deze regeling ondanks het feit dat er vanaf 2004 wel degelijk een project op dit gebied loopt. VWS heeft te kennen gegeven dat deze omissie in de mei circulaire 2007 wordt rechtgetrokken.

Op landelijk niveau is het budget voor 2006 dus gelijk aan dat van 2005. Tussen gemeenten onderling bestaan echter verschillen in uitgaven. Deze worden verklaard door lokale omstandigheden (de ene gemeente is bijvoorbeeld meer vergrijsd dan de andere), maar vooral door de wijze waarop in het verleden de indicatiestelling heeft plaatsgevonden. Tussen de RIO's (nu CIZ) bestonden in het verleden grote verschillen. Dit heeft tot gevolg dat er voordeelgemeenten en nadeelgemeenten zijn.

De eerste jaren wordt er gewerkt met een zogenaamd 'historisch budget'. De werkelijke uitgaven in de verschillende gemeenten zijn uitgangspunt voor de verdeling van het macrobudget over de gemeenten. Na drie jaar gaat een objectief verdeelmodel in werking. Dat betekent dat voordeelgemeenten de komende jaren hun budget zien toenemen en nadeelgemeenten hun budget zien afnemen.

Of het budget toereikend zal blijken te zijn in het eerste jaar, is in grote mate afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal toegekende uren huishoudelijke hulp tussen 2005 en 2007. In het eerste jaar zullen vooral de uitvoeringskosten naar verwachting hoger zijn dan de inkomsten als gevolg van aanloop- en implementatiekosten die niet uit het toegekende uitvoeringsbudget kunnen worden gefinancierd. Als blijkt dat de uitvoeringskosten van gemeenten in totaal structureel hoger zijn dan de daarvoor verstrekte vergoeding in het gemeentefonds, wordt het macrobudget daarop aangepast. Hiertoe worden de uitvoeringskosten door een onafhankelijke partij gevolgd.

Hoewel een groot deel van de gemeentelijke uitgaven vanaf 2007 een link heeft met de prestatievelden in de WMO, wordt voor de prestatievelden (met uitzondering van prestatieveld 6: de individuele voorzieningen) **geen** extra geld beschikbaar gesteld. Het beleid op de negen prestatievelden moet dus gefinancierd worden uit bestaande budgetten. De gemeente Culemborg heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in wat met de invoering van de WMO 'maatschappelijke ondersteuning' heet.

Toelichting tabellen

Onderstaande tabellen bieden een globaal overzicht welke middelen er in 2007 om gaan in de 'zachte' kant van de WMO. In tabel 1 betreft het de middelen die wij van het rijk ontvangen voor de uitvoering van de hulp in de huishouding. In tabel 2 staan de geraamde middelen voor de individuele voorzieningen (voormalige Wvg middelen en HV). De uitgaven voor de voormalige Wvg voorzieningen zijn geraamd op basis van voorgaande begrotingen en jaarrekeningen. De inkomsten voor deze voorzieningen zijn onzichtbaar versleuteld in het gemeentefonds. Het betreft geen geormerkte gelden of doeluitkeringen.

In tabel 3 staan naast bovengenoemde individuele voorzieningen een aantal collectieve voorzieningen genoemd die binnen de 9 prestatievelden van de WMO vallen. Het betreft hier vooral voorzieningen vanuit de sector Maza; de zachte kant van de WMO. De kosten van 'harde' kant van de WMO (de WMO lantaarnpaal) is niet in beeld te brengen.

Het gaat in deze tabel expliciet om indicatieve gegevens. Het overzicht is niet compleet omdat het in de praktijk onmogelijk blijkt om scherpe grenzen te trekken tussen de WMO en andere beleidsterreinen. Het is b.v. moeilijk om objectief te bepalen welke onderdelen van de jeugdgezondheidszorg onder de WMO vallen en welke onder volksgezondheid. Dat geldt b.v. ook voor sommige producten van de GGD. De uitvoerende organisaties maken in hun cijfers geen onderscheid. De begroting van de GGD en de STMR (JGZ- onderdeel) vallen daarom buiten dit overzicht.

Voor alle duidelijkheid is het ook goed om op te merken dat gemeenten voor de onderdelen in tabel 3 waar geen inkomsten zijn ingevuld **geen specifieke of extra** middelen van het rijk worden ontvangen in het kader van de WMO. De meeste inkomsten zijn onzichtbaar versleuteld in het gemeentefonds. In een enkel geval betreft het autonoom lokaal beleid.

Tabel 1 *Overzicht nieuwe inkomsten voor de gemeente Culemborg voor HHV uit de septembercirculaire van het Gemeentefonds*

Huishoudelijke verzorging (ex. PGB's)	PGB's huishoudelijke verzorging	Uitvoeringsbudget
€ 1.348.312,-	€ 155.413,-	€ 87.638,-

Tabel 2 *Overzicht van geraamde middelen voor individuele voorzieningen in de gemeente Culemborg*

Uitvoering Wvg	€ 240.000,-
Uitvoering HHV (structureel)	€ 147.500,-
Uitvoering HHV (incidenteel 2007)	€ 121.000,-
Uitgaven Wvg-voorzieningen (begroting 2006)	Ca. € 955.000,-
Uitgaven HHV (realisatie 2005)	€ 1.590.986,-
Totaal	Ca. € 3.054.486,-

Tabel 3 *indicaties van de verwachte uitgaven en inkomsten m.b.t. individuele en collectieve voorzieningen*
Het betreft afgeronde bedragen.

Individuele WMO voorzieningen	uitgaven	inkomsten
WVG	Ca. € 1.130.000,--	
Huishoudelijke verzorging	Ca. € 1.600.000,--	Specifieke rijksuitkering € 1.350.000,--
		Heffing eigen bijdrage Ca. € 250.000,--
Subtotaal	Ca. € 2.730.000,--	Ca. € 1.600.000,--
Collectieve WMO voorzieningen	uitgaven	inkomsten
ELK welzijnswerk	Ca. € 1.070.000,--	
Loket zorg en welzijn	Ca. € 50.000,--	
Maatschappelijk werk	Ca. € 310.000,--	
Kleine Stedenbeleid	Ca. € 650.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 650.000,--
Wijkgericht werken	Ca. € 90.000,--	
Minderheden	Ca. € 230.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 115.000,--
Woonwelzijnzorgzones	Ca. € 80.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 80.000,--
WMO/volksgezondheidsbeleid	Ca. € 80.000,--	
Re-integratietrajecten sociale zaken	Ca. € 1.300.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 1.300.000,--
Huiselijk geweld	Ca. € 25.000,--	
Verslavingsbeleid	Ca. € 25.000,--	
Maatschappelijke opvang	Ca. € 25.000, --	
Accomodatiebeleid	Ca. € 40.000,--	
Lokaal sociaal beleid	Ca. € 40.000,--	
Vrijwilligersbeleid	Ca. € 75.000,--	
Breedtesport	Ca. € 25.000,--	
CVTM middelen	Ca. € 20.000,-- Via Tiel	Tiel ontvangt de rijksuitkering voor de regio Ca. € 20.000,--

Collectieve preventie GGZ	Ca. € 15.000,--	Ca. € 15.000
Besluit bijdrage woonvoorzieningen	Ca. € 20.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca € 20.000,--
Diensten wonen met zorg	Ca. € 60.000,--	p.m. Ca. € 0,--. Wordt nog gecorrigeerd in meicirculaire
Zorgvernieuwingsprojecten GGZ	Afhankelijk van toekenning uitkering	p.m. Ca. € 0,--. Wordt nog gecorrigeerd in meicirculaire
JIP/Patch	Ca. € 40.000,--	
Noodopvang asielzoekers	Ca. € 27.000,--	
Vluchtelingen werk (basis)	Ca. € 26.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 26.000,--
schoolbegeleiding	Ca. € 80.000,--	
peuterspeelzaalwerk	Ca. € 213.000,--	
volksuniversiteit	Ca. € 12.000,--	
bibliotheek	Ca. € 437.000,--	
kunsteducatie	Ca. € 168.000,--	
GOA	Ca. € 420.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 420.000,--
Preventief jeugdbeleid	Ca. € 17.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 17.000,--
ZAT/MD teams	Ca. € 40.000,--	Specifieke rijksuitkering Ca. € 20.000,--
Leerlingenvervoer	Ca. € 350.000,--	
RMC regionaal meld en coördinatie centrum voortijdig schoolverlaten	Uitgaven via Tiel	Tiel ontvangt de rijksuitkering voor de regio
Schuldhelpverlening	Ca. € 49.000,-	
Bijzondere bijstand	Ca. € 460.000,-	
Minimabeleid / sociale participatie	Ca. € 153.000,-	
Collectieve ziektekostenverzekering	Ca. € 75.000,-	
Langdurigheidstoelage	Ca. € 32.000,-	Specifieke rijksuitkering Ca. € 32.000,--
totaal	Ca. € 9.559.000,--	Ca. € 4.315.000,--

1.4 Cliëntparticipatie

De centrale doelstelling van de WMO is te zorgen dat alle inwoners kunnen 'meedoen'. Dat meedoen heeft betrekking op het maatschappelijke leven, maar ook op de vorming van het beleid. De gemeente heeft in het verleden al op diverse wijzen de participatie van inwoners georganiseerd: bijvoorbeeld door het wijkgericht werken en de betrokkenheid van adviesraden bij het opzetten van woon, welzijn en zorgzones. Bij de totstandkoming van het WMO-beleid zijn deze adviesraden actief betrokken.

Aan deze raden is in november 2006 gevraagd om in onderlinge afstemming een visie te ontwikkelen op de wijze waarop de cliëntparticipatie in Culemborg idealiter georganiseerd moet worden. De adviesraden leggen in de eerste helft van 2007 een visie voor op basis waarvan de discussie kan worden gestart op welke wijze de cliëntenparticipatie WMO gestalte kan krijgen in Culemborg (zie advies Seniorenraad december 2006)

In de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning is een evaluatiebepaling opgenomen. De gemeente wil regelmatig de effecten van het beleid en de kwaliteit van de uitvoering van de WMO-voorzieningen monitoren. Met de adviesraden zullen afspraken worden gemaakt over de wijze waarop deze evaluaties worden uitgevoerd. De eerste evaluatie zal 1 jaar na ingang van de wet plaatsvinden. In maart 2007 zal de rapportage gereed zijn. Verder wordt tot 2010 elk jaar een korte voortgangsrapportage geschreven.

1.5 Werken aan een sterke samenleving; beleidsplan WMO 2007

Dit beleidsplan is opgebouwd uit drie hoofdstukken. De drie hoofdstukken geven volgens het college weer wat de opdracht is die de Wet maatschappelijke ondersteuning aan de gemeente stelt: zorgen voor een sterke samenleving, het verbinden van mensen en partijen en ondersteuning bieden waar dat nodig is. Het plan volgt dus niet de structuur van de negen prestatievelden zoals die in de wet zijn opgenomen. De WMO verplicht de gemeente niet de prestatievelden als ordeningsprincipe voor het beleidsplan te hanteren. Aan alle prestatievelden wordt in het plan aandacht besteed.

Het zorgen voor een sterke samenleving, het verbinden van partijen en het ondersteunen van mensen zijn voor de gemeente geen nieuwe taken. Ook voor de komst van de Mo werkte de gemeente hieraan: met wijkgericht werken, het Kleine Stedenbeleid, integratiebeleid, zorgstructuren om het onderwijs, stedelijke vernieuwing, de woonwelzijnzorgzones (wwzz's) etc. zijn daarvan voorbeelden. Veel van wat er in het plan is opgenomen is dan ook niet nieuw. In het plan wordt beschreven wat de gemeente nu doet op het gebied van 'maatschappelijke ondersteuning'. Aan de projecten en speerpunten van het beleid wordt in het plan extra aandacht besteed. Samen vormen zij het 'Wmo-programma' dat het college de komende periode wil uitvoeren. Het betreft voor het grootste deel vastgesteld ofwel bestaand beleid.

'Samenleven', 'Verbinden' en 'Ondersteunen' zijn de hoofdstukken van het beleidsplan. Daar doorheen lopen de verschillende beleidsterreinen. Het plan heeft een zogenaamde 'matrixstructuur': de lezer komt dezelfde thema's tegen in de verschillende hoofdstukken. Alleen worden deze thema's telkens in een andere context behandeld. De thema's die door de drie hoofdstukken heenlopen zijn: Wonen, Ontmoeten, Meedoen, Opgroeien, Rondkomen, Informeren en Zorgen. Het plan kan ook 'horizontaal' worden gelezen: door alle eerste paragrafen van ieder hoofdstuk achter elkaar te lezen, leest men alle informatie rondom het thema 'wonen'. Door het lezen van alle tweede paragrafen, leest men alles over 'ontmoeten', etc. De lezer kan zelf kiezen langs welke lijn hij zich wil laten voeren.

Dit plan is het eerste beleidsplan WMO. De komende tijd zal het plan voor de gemeente als leidraad fungeren voor het verder verbinden en integreren van beleidsterreinen. Extern door als gemeente de regie te nemen in samenwerkingstrajecten met partners op het gebied van wonen, welzijn en zorg en intern door te zoeken naar nieuwe verbanden en meer afstemming tussen de afzonderlijke beleidsterreinen. Er staat de komende periode veel op stapel, vandaar dat het college zich voornemt het eerste beleidsplan WMO na twee jaar tussentijds te evalueren en te actualiseren. Een deel van de initiatieven die in het plan worden aangekondigd (bijvoorbeeld naar aanleiding van de kadernota WMO die de gemeenteraad op 2 maart heeft besproken en vastgesteld) zijn dan verder uitgewerkt.

Na vaststelling van het beleidsplan wordt elk half jaar een voortgangsrapportage opgesteld zodat de uitvoering van het plan op de voet gevolgd kan worden.

Hoofdstuk 2 Samenleven

Missie

De gemeente levert samen met partners een bijdrage aan een sterke samenleving. Een sterke samenleving is een samenleving:

- met leefbare buurten, met voldoende voorzieningen en met geschikte woningen voor diverse groepen inwoners;
- met een sterke sociale structuur waarin zorg voor elkaar vanzelfsprekend is;
- waarin alle inwoners (al dan niet met ondersteuning) zelfstandig kunnen deelnemen aan het 'maatschappelijk verkeer';
- waarin kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien, spelen en leren;
- waar voorwaarden worden geboden om zelfstandig te kunnen functioneren;
- en waarin financiële problemen niet leiden tot maatschappelijke uitsluiting.

Paragraaf 2.1 Wonen

Voor het realiseren en instandhouden van een sterke samenleving moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan. De aanwezigheid van goede woningen, leefbaarheid, veiligheid, bereikbaarheid en de aanwezigheid van voorzieningen maken daarvan in ieder geval deel uit. De gemeente stelt zichzelf ten doel deze voorwaarden te scheppen.

Wonen

De gemeente hanteert als uitgangspunt voor haar woonbeleid een gedifferentieerd woningaanbod en verschillende woonmilieus. Gedifferentieerde woonwijken maken het mogelijk dat inwoners in hun eigen wijk een wooncarrière maken en voorkomen cumulatieve problemen in specifieke wijken. De komende periode is de inspanning tevens gericht op de bouw van betaalbare en middeldure huur- en koopwoningen, met name voor starters en senioren; het realiseren van meer woningkwaliteit en het realiseren van levensloopbestendige woningbouw. Bij de programmering van nieuwbouw wordt aansluiting gezocht bij de ontwikkeling van de Woonwelzijnzorgzones. Op deze manier probeert de gemeente het aantal woningzoekenden, met name jonge starters, terug te dringen en een aanbod te creëren van passende huisvesting voor senioren en mensen met een lichamelijke, psychosociale of verstandelijke beperking. De doelstelling doorstroming op de woningmarkt te realiseren is bepalend bij de keuze welke nieuwbouw nodig is in de verschillende wijken. Daarnaast is onderzoek gedaan naar woon, welzijn, zorgbehoeften van (allochtone) ouderen en wordt de woningvoorraad voor senioren geïnventariseerd om een beter inzicht te krijgen in wat op de korte en langere tijd nodig is.

Diverse woningbouwprojecten zijn in voorbereiding of zullen op korte termijn worden gestart. In 2008 en daarna worden circa 220 seniorenwoningen opgeleverd. Voor starters is extra aandacht bij de programmering van de nieuwbouw. Bij nieuwbouw wordt ingezet op de toepassing van Duurzaam Bouwen (DuBo) en Woonkeur. Voor alle gebieden waar de Betuws Wonen nieuwbouw realiseert of renoveert hanteert de gemeente het politiekeurmerk veilige wijk en woonkeur als uitgangspunt. De gemeente draagt daaraan bij door aandacht te besteden aan de inrichting van de woonomgeving van de herstructureringsgebieden.

In sommige buurten van Culemborg staat de leefbaarheid onder druk en is er een onevenwichtige bevolkingsopbouw. De problemen komen ondermeer voort uit het eenzijdige woningaanbod, de gebrekkige ruimtelijke kwaliteit en een slecht imago. In deze wijken is vaak weinig sociale cohesie en sluiten woonmilieus niet aan op woonwensen van de bewoners. Door herstructurering en nieuwbouw op uitleglocaties (Parijsch) wordt een meer evenwichtige bevolkingsopbouw van wijken gestimuleerd. Daarnaast werkt de gemeente aan het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Bij de herinrichting van buurten en de bouw van nieuwe buurten wordt ruimte gecreëerd voor sociale voorzieningen. Er komen ontmoetingsplekken in de buurt, mogelijk in combinatie met de ontwikkeling van brede scholen en woonwelzijnzorgzones.

De ervaringen die met Duurzame Stedelijke Ontwikkeling zijn opgedaan in het Lanxmeerproject worden bij nieuwbouw en herstructurering breed toegepast. Er wordt duurzaam gebouwd en (toekomstige) bewoners van projecten worden in alle fasen betrokken.

Leefbaarheid

Onder een leefbare buurt verstaan we een buurt die schoon is, die goed is onderhouden en die veilig is. Maar ook een buurt waar mensen belangstelling voor elkaar tonen, waar begrip is voor elkaar en waar mensen zich verbonden voelen met elkaar en hun omgeving. De fysieke component (schoon, heel en veilig) en de sociale component (belangstelling, begrip en binding) zijn beide van belang en hebben een wisselwerking op elkaar. De gemeente, politie, woningcorporatie Betuws Wonen en welzijnsinstelling ELK (voorheen Palet en SWOC) en maatschappelijk werk werken door goed fysiek en sociaal beheer samen aan een leefbare buurt. Afstemming op uitvoerend niveau vindt plaats in wijkteams.

Daar waar de leefbaarheid onder druk komt te staan, is beheer alleen soms niet meer voldoende, maar zijn meer structurele maatregelen nodig, zoals stedelijke vernieuwing. Bij de inrichting van de openbare ruimte moet rekening worden gehouden met diverse groepen met hun eigen belangen. Kinderen moeten kunnen spelen, maar ook voor volwassenen en ouderen moet de openbare ruimte veilig en toegankelijk zijn.

Bewoners kunnen zelf een grote rol spelen om hun leefbaarheid te verbeteren. Door hun gedrag, maar ook door zelf aan de slag te gaan. De gemeenteraad stelt jaarlijks geld beschikbaar voor buurtinitiatieven in de vorm van het buurtbudget. Zo zijn er op initiatief van bewoners bijvoorbeeld verschillende speelveldjes (her)ingericht of is er meer groen in de straat gekomen.

Veiligheid

Het lokale veiligheidsbeleid is vastgelegd in het Stadsveiligheidsplan 2002-2006. Speerpunten in dit plan zijn 'Jeugd en veiligheid', 'Veilige woon- en leefomgeving' en 'Toezicht en handhaving'. Op grond van deze speerpunten is met partners op het gebied van veiligheid de afgelopen periode beleid gemaakt. Hierbij is geprobeerd maatwerk te leveren op buurniveau. Niet op alle plekken in de stad doen zich immers dezelfde problemen voor. Telkens wordt gezocht naar combinaties van preventie (fysiek en sociaal beheer) en repressie. Hierbij speelt het wijkgericht werken een belangrijke rol. Hierin vinden de partners die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de fysieke omgeving en het beheer van de sociale omgeving elkaar (de afdeling beheer van de gemeente, de buurtbeheerder van BetuwsWonen, het jongeren- en opbouwwerk en de politie. Zij creëren samen de randvoorwaarden voor feitelijke en gevoelde veiligheid in de fysieke en sociale omgeving.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

(zie project 2 uitvoeringsprogramma)

De gemeente streeft ernaar de verkeersveiligheid in Culemborg te verbeteren, verkeersoverlast terug te dringen en het aanbod aan openbaar vervoer in stand te houden. Voor het verbeteren van de verkeersveiligheid heeft de gemeente het project Duurzaam Veilig opgestart. Door ingrepen in de verkeersstructuur (drempels, 30-kilometerzones) wordt het aantal verkeersongevallen teruggedrongen. Voor het verbeteren van de veiligheid van fietsers wordt de fietsinfrastructuur verbeterd. Door de veiligheid van fietsers te verbeteren, hoopt de gemeente het fietsgebruik te stimuleren waardoor verkeersoverlast vermindert. Ook de gezondheid van de inwoners van Culemborg is hiermee gediend.

Speciale aandacht wordt de komende periode besteed aan de toegankelijkheid van de stationsomgeving en een toegankelijke en verkeersveilige inrichting van woonwelzijnzorgzones. De gemeente zoekt overleg met de NS om te komen tot een toegankelijk treinstation, bijvoorbeeld door voor rolstoelgebruikers weer de mogelijkheid te bieden met de rolstoel de trein in en uit te komen. De NS bood deze dienst namelijk niet meer op het station van Culemborg, omdat er volgens hen te weinig gebruik van werd gemaakt en bovendien was er ook geen stationspersoneel meer aanwezig. Maar met de WMO in de hand heeft de gemeente deze voorziening nu weer teruggebracht. Om de mensen te helpen zijn de vrijwilligers van de Stichting Samen Verder bereid om een cursus bij de NS te volgen om daarna met een certificaat rolstoelgebruikers op een veilige manier de trein in en uit te helpen. De voorbereiding van een dergelijke reis is terug gebracht van 24 uur naar 3,5 uur. Ook Klaartje speelt hierbij een belangrijke rol.

Voor de goede inrichting van de openbare ruimte in de Woonwelzijnzorgzones komt in 2007 een ontwerp.

Paragraaf 2.2 Ontmoeten

In een sterke samenleving is ontmoeting een belangrijk aspect. Sociale cohesie en vanzelfsprekende betrokkenheid van mensen bij elkaar, vergroten het welbevinden van inwoners en creëren een klimaat waarin het normaal is om elkaar te ondersteunen en bij te staan. De samenleving wordt gevormd door de deelnemers daaraan. Het faciliteren van ontmoeting is een investering in de kwaliteit van de samenleving. De gemeente faciliteert ontmoeting door het geven van subsidies voor de uitvoering van welzijnswerk, sport en bewegen,

door het instandhouden van accommodaties waar activiteiten kunnen plaatsvinden in buurten en door allochtone burgers te helpen hun weg te vinden in de lokale samenleving.

Welzijnswerk, sport en spel

Het welzijnswerk is gericht op het aanbieden van mogelijkheden van inwoners met gelijke interesses elkaar te ontmoeten bij het uitvoeren van recreatieve en educatieve activiteiten. Het opbouwwerk richt zich daarbij specifiek op het begeleiden en ondersteunen van activiteiten van buurt- en bevolkingsgroepen die zich in collectief verband inzetten voor verbetering van hun woon- werk en leefsituatie.

De sociale cohesie in de drie aandachtswijken in Culemborg behoeft versterking. De gemeente werkt de komende periode aan het ontwikkelen van bewonersorganisaties, aansluitend bij de *wijkteams* en de *buurtpanels* van bewoners.

Ook de problemen van jongeren en met jongeren vragen om aandacht. In het algemeen kan worden gesteld dat het voorzieningenaanbod voor bepaalde groepen jongeren beperkt is. De gemeente wil overgaan naar een vraaggericht aanbod voor jongeren. Het betreft activiteiten op het terrein van opbouwwerk, accommodatiegebonden jeugd- en jongerenwerk en ambulante jeugd- en jongerenwerk; onderverdeeld naar de drie aandachtswijken. Hierover zijn afspraken gemaakt met ELK. Deze worden jaarlijks geactualiseerd. Van 2006 tot 2008 worden aanvullende middelen ingezet vanuit het Kleine Stedenbeleid.

De gemeente zet twee wijkaccommodaties in om ontmoeting te faciliteren: de Salaamander in Culemborg-Oost en het Trefpunt in Culemborg-West. Het gebruik door instellingen van de Salaamander is in 2006 geëvalueerd. In het eerste kwartaal 2007 wordt gewerkt aan een programma voor de Salaamander voor de ruimtes die vrijkomen vanwege de verhuizing van de kantoren van Palet. Het huidige gebruik van de Salaamander richt zich vooral op 'witte' gebruikers. De vrijgekomen ruimtes kunnen gebruikt worden voor een programma waarbij de inburgeringswet, het Kleinestedenbeleid, de brede school, de WMO en het maatschappelijk activeringsprogramma de onderlegger vormen.

Daarnaast is geconstateerd dat de ontmoetingsfunctie voor jongeren in de Salaamander opnieuw moet worden gestart. Begin 2006 is de jongerensociëteit the Pitch gesloten in verband met overlast. Met name allochtone wijkbewoners willen graag dat de Salaamander een buurtfunctie krijgt, waar men makkelijk in en uit kan lopen voor ontmoeting, diensten, activiteiten en feesten.

Verder verstrekt de gemeente subsidies aan sportverenigingen voor jeugdsport en voert een actief breedtesportbeleid. Dit beleid is gericht op het stimuleren van sportbeoefening buiten het verband van een sportvereniging. Tenslotte worden verenigingen gesteund bij initiatieven om mensen met een handicap te laten sporten binnen hun club.

Paragraaf 2.3 Meedoen

Een sterke samenleving veronderstelt dat iedereen die er deel van uitmaakt volwaardig kan participeren. 'Meedoen' is voor de meeste inwoners vanzelfsprekend. Sommige groepen hebben daarbij extra ondersteuning nodig: omdat zij gehandicapt zijn en (letterlijk en figuurlijk) tegen obstakels aanlopen die het meedoen in de weg staan; omdat zij door sociale achterstand de aansluiting op de samenleving dreigen te verliezen of omdat zij een niet-Nederlandse culturele achtergrond hebben en zich nog onvoldoende onderdeel van de samenleving weten of voelen om daaraan volwaardig te kunnen deelnemen. De gemeente stelt zich ten doel collectieve voorzieningen te bieden die iedereen in staat stellen mee te doen aan de samenleving.

Inclusief beleid

(zie ook project 1 en 8)

Uitgangspunt voor de gemeente is inclusief beleid te ontwikkelen. Dat wil zeggen dat alle doelgroepen zoveel mogelijk kunnen participeren zonder bijzondere voorzieningen: mensen met een handicap moeten bij voorkeur kunnen sporten op dezelfde sportclubs als mensen zonder beperking; bij de inrichting van de openbare ruimte wordt voortdurend rekening gehouden met de toe- en doorgankelijkheid voor mensen met een rolstoel; scholen hebben voorzieningen om leerlingen met een taal- of ontwikkelingsachterstand in de klas te helpen. Inclusief beleid vraagt van alle gemeentelijke beleidsmakers en van maatschappelijke partners dat diensten, voorzieningen en beleid worden getoetst op bruikbaarheid/toegankelijkheid voor alle doelgroepen. Als eerste concrete stap ontwikkelt de gemeente een toets voor de inrichting van de openbare ruimte. Met deze toets kan worden beoordeeld hoe 'inclusief' de bestaande inrichting van de openbare ruimte is en kunnen nieuwe inrichtingsplannen worden getoetst. Een tweede stap is het toepassen van de participatiemeter. Hiermee wordt jaarlijks getoetst hoe hoog de participatiegraad is van allochtone burgers op de verschillende beleidsterreinen en

in hoeverre de toegankelijkheid van voorzieningen voor allochtone burgers aan de vooraf gestelde norm voldoet. Deze participatiemeter zal in de toekomst ook voor andere WMO doelgroepen gehanteerd worden.

Integratie/participatie

(zie project 4 en 7)

De gemeente stelt zich ten doel de participatie van allochtone burgers op alle beleidsterreinen te ondersteunen met inzet van middelen die de zelfwerkzaamheid bevorderen. De gemeente stelt huursubsidies beschikbaar aan allochtone organisaties om hen in staat te stellen accommodaties te huren waar zij activiteiten kunnen uitvoeren. Daarnaast is er een jaarlijks budget beschikbaar waar incidentele integratieactiviteiten uit kunnen worden bekostigd. De reden waarom allochtone (zelf)organisaties huursubsidie ontvangen is dat zij geen structurele subsidies ontvangen voor activiteiten; dit in tegenstelling tot professionele organisaties zoals ELK.

De gemeente ondersteunt de emancipatiebeweging onder allochtone vrouwen. De gemeente zet hiervoor middelen uit het Kleine Stedenbeleid in en zoekt naar mogelijkheden om de beschikbare middelen nog breder in te zetten dan nu het geval is. De gemeente is op zoek naar nieuwe manieren om in contact te komen en te blijven met allochtone gemeenschappen: actief zijn in debat, 'on speaking terms' zijn over het beleid en gebruikmaken van sleutelfiguren. Maar ook door één aanspreekpunt in de gemeentelijke organisatie in te richten waar alle vragen uit de stad centraal binnenkomen en in de gemeentelijke organisatie worden uitgezet.

Per 2007 is de Wet Inburgering van kracht. De gemeente koopt met andere gemeenten in de regio Rivierland inburgeringvoorzieningen in bij VNZG; het regionaal inburgeringsloket. Hier kunnen inburgeraars informatie halen over het inburgeringstraject, een intake krijgen en begeleid worden naar een opleiding die voorbereid op het inburgeringsexamen. Tussen de medewerkers van het inburgeringsloket en de gemeente zal een goede samenwerking moeten zijn met betrekking tot handhaving (sanctioneren van inburgeraars als zij hun inburgeringsplicht niet of onvoldoende nakomen) en doorstroom naar werk. Of instromen in lokale activiteiten als werken niet tot de mogelijkheden behoort, bijvoorbeeld voor opvoeders van jonge kinderen.

discriminatie

Uitgangspunt bij alle in de vorige paragraaf genoemde punten is het in artikel 1 van de grondwet vastgelegde gelijkheidsbeginsel: allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Mocht iemand toch in aanraking komen met discriminatie dan kan een beroep worden gedaan op de Algemene wet gelijke behandeling. Deze wet trad in 1994 in werking. De wet verbiedt ongelijke behandeling van personen op grond van: hun godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid, of burgerlijke staat.

Discriminatie en de bestrijding hiervan valt op dit moment nog onder de verantwoordelijkheid van het rijk en de provincie. Vanaf 2008 ontvangen gemeenten zelf middelen om voorzieningen te treffen tegen discriminatie. In 2007 wordt over dit onderwerp specifiek beleid geformuleerd.

Paragraaf 2.4 Opgroeien

(zie project 10: sluitende aanpak jeugd)

Ook het investeren in een gezond en veilig klimaat voor kinderen en jeugdigen is een investering in een sterke samenleving. De kinderen en jeugdigen van nu zijn de volwassen burgers van de toekomst. Door het aanbieden van goede opleidingsfaciliteiten, zinvolle vrijetijdsbesteding voor jongeren, (preventieve) jeugdgezondheidszorg en het ondersteunen van gezinnen waar zich problemen voordoen met opgroeiende kinderen draagt de gemeente bij aan een gezond en veilig klimaat voor opgroeiende kinderen.

Sport en spel

Sporten en spelen bevordert de sociale ontwikkeling van kinderen en is gezond. Het streven van de gemeente richt zich erop voor ieder kind in Culemborg een voor zijn of haar leeftijd geschikte speelplek te bieden. In 2006 is een plan opgesteld met een looptijd van vier jaar om in een aantal buurten waar nu onvoldoende speelgelegenheid is, speelplekken te realiseren. De gemeente doet dat in samenspraak met de buurtbewoners. In een enquête wordt hen gevraagd naar hun wensen. Op grond daarvan wordt een plan opgesteld dat wordt voorgelegd aan de mensen die een enquête hebben teruggestuurd of hebben aangegeven op de hoogte te willen blijven. Op deze manier wil de gemeente de komende vier jaar ca. 15 speelplekken creëren. Het animo om actief

mee te denken over de inrichting van speelplekken varieert van buurt tot buurt. Een plan om in West een speelplek en een hangplek te realiseren heeft aanleiding gegeven tot een discussie met de buurt. Deze discussie is uitgemond in een plan waarin ook voor ouderen in de buurt een speelplek is opgenomen in de vorm van een jeu de boules baan.

Vooraf hangplekken stuiten nogal eens op weerstand bij buurtbewoners. De politie dringt echter bij de gemeente aan op het realiseren van hangplekken. Alleen als hangplekken voor handen zijn, kunnen zij hangende jongeren verwijzen.

Een aandachtsgebied in het speelplekkenbeleid is de binnenstad. Daar zijn weinig open ruimten voor de inrichting van speelplekken.

Om het sporten van kinderen te stimuleren verstrekt de gemeente aan sportverenigingen jeugdsportsubsidies. Hiermee kunnen verenigingen faciliteiten realiseren en onderhouden die het mogelijk maken voor alle kinderen sportactiviteiten aan te bieden.

Jeugd

De provincie is wettelijk verantwoordelijk voor de voorzieningen die zijn opgenomen in de Wet op de jeugdzorg en voor de Bureaus Jeugdzorg. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor preventie. In het kader van het preventieve beleid schrijft de Wet op de Jeugdzorg voor dat de Bureaus Jeugdzorg ondersteuning bieden aan beroepskrachten, bijvoorbeeld op en rond scholen (informatie en advies). Gemeenten zijn daarentegen verantwoordelijk voor de samenhang in de beleidsketen. De verantwoordelijkheden van gemeenten en provincies in de keten van de jeugdzorg zijn complementair: de provincie is verantwoordelijk voor het bieden van jeugdzorg aan kinderen en jongeren bij wie sprake is van ernstige opgroei- en opvoedproblematiek. Door het gemeentelijk jeugdbeleid moeten deze ernstige problemen zo veel mogelijk worden voorkomen.

Over de invulling van het preventieve jeugdbeleid zijn afspraken gemaakt tussen het ministerie van VWS, het IPO, de VNG en de MO-groep. Deze afspraken zijn in 2005 bekrachtigd in een convenant tussen de provincie Gelderland en de gemeenten. De minimumvereisten van het preventieve jeugdbeleid zijn vastgelegd in de volgende vijf functies:

1. informatie aan ouders, kinderen en jongeren over opvoeden en opgroeien;
2. signalering van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg en onderwijs;
3. toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordeling en toeleiding onder andere door de beschikbaarheid van een 'sociale kaart' voor ouders, kinderen, jongeren en onderwijzers;
4. pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening), zoals (school) maatschappelijk werk en coaching van jongeren;
5. coördinatie van zorg op lokaal niveau (gezinscoaching).

Deze vijf functies vormen de leidraad voor het jeugdbeleid in de gemeente. Een belangrijk onderdeel van het beleid is het vormgeven van een sluitende keten in het jeugdbeleid. In het Kleine Stedenbeleid wordt een experiment uitgevoerd met gezinsbegeleiding, waarbij gezinnen met (ernstige) problemen intensief worden begeleid. De middelen hiervoor zijn tot 2008 gewaarborgd. Daarna wordt bezien of het project opgenomen wordt binnen de gemeentelijke begroting. Daarnaast loopt een traject om te provincie te bewegen om de succesvolle onderdelen van het KSB financieel te blijven ondersteunen. Inmiddels zijn hierover positieve geluiden vanuit de provincie.

Verder heeft de gemeente een breed aanbod aan voorzieningen voor kinderen, jongeren en gezinnen, zoals consultatiebureaus en schoolartsen, peuterspeelzalen, het algemeen maatschappelijk werk voor gezinnen waar zich problemen voordoen en realiseert de gemeente een sluitende zorgstructuur rondom scholen.

Paragraaf 2.5 Rondkomen

Een sterke samenleving is een solidaire samenleving die mensen die om welke reden dan ook (tijdelijk) niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien niet aan hun lot overlaat. De gemeente biedt zoveel mogelijk randvoorwaarden om te voorkomen dat mensen in een financiële afhankelijkheidspositie terecht komen door te zorgen voor een goed economisch klimaat, waardoor voor zoveel mogelijk inwoners betaald werk voor handen is. Maar ook door mensen te helpen hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren en door voorzieningen te bieden die mensen helpen hun financiële zelfstandigheid terug te winnen als ze die tijdelijk kwijt zijn geraakt.

Sociale activering

Voor sommige mensen die leven van een bijstandsuitkering is de afstand tot de arbeidsmarkt zo groot dat zij niet onmiddellijk beschikbaar zijn voor werk. Zij zijn vaak ook niet actief op andere terreinen (zoals bijvoorbeeld vrijwilligerswerk) en missen daardoor het dagritme dat nodig is om betaald werk te verrichten. Voor deze groep voert de gemeente beleid gericht op sociale activering. Bij sociale activering ligt de nadruk niet op het vinden van betaald werk, maar op het krijgen van een dagritme en het 'activeren' van mensen door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of gesubsidieerde arbeid. De gemeente heeft subsidie gekregen (van het rijk en van Europa) om een nieuwe aanpak te ontwikkelen. Dit geld wordt gebruikt om een 'kwartiermaker' in wijken naar mogelijkheden te laten zoeken voor mensen die langdurig van een uitkering leven om vrijwilligerswerk te doen, bijvoorbeeld klusjes bij ouderen. Hiervoor wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande (vrijwilligers)organisaties.

Paragraaf 2.6 Informeren

In een sterke samenleving kunnen mensen zoveel mogelijk hun eigen weg vinden als zij ondersteuning of zorg nodig hebben. De beschikbaarheid en toegankelijkheid van goede informatie is daarbij essentieel. Vanuit de samenleving worden door burgers initiatieven genomen om medeburgers te ondersteunen bij het verkrijgen van informatie en het maken van keuzes. De gemeente ondersteunt dergelijke initiatieven.

Trefpunt zorg en welzijn

Sinds 2 september 2000 is het Trefpunt Zorg en Welzijn in werking. Het doel van dit initiatief was om een centrale plek te creëren waar de burger terecht kan voor een antwoord op vragen of voor ondersteuning bij het oplossen van problemen op het gebied van welzijn en zorg. Het trefpunt is een samenwerkingsproject van de gemeente Culemborg, De Stichting Welzijn Ouderen Culemborg en de Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk Werk Rivierenland.

Meerwaarde en wonen met zorg

Alle vrijwilligersorganisaties op het gebied van zorg en welzijn zijn op een punt bereikbaar onder het nummer van het trefpunt Zorg en Welzijn. De zorgcentralisten van het trefpunt geven de vragen over vrijwillige hulp door aan de coördinator van Meerwaarde en spreken af wanneer de hulpvrager wordt teruggebeld. In overleg met de hulpvrager wordt de beste optie besproken en wordt vervolgens geregeld dat de ondersteuning ook daadwerkelijk wordt geregeld.

Inzetten kennis ouderen in de buurt

Een buurt vol kennis en kunde; vraag en aanbod onder de oudere bewoners inventariseren en coördineren, zodat een wederzijdse dienstverlening in de buurt ontstaat. Dit moet resulteren in een netwerk van 10 bewoners die aanspreekbaar zijn op specifieke kennis en/of kundigheid ten bate van andere buurtbewoners (KSB programma)

Het Vrijwilligers informatiepunt

Informatievoorziening richt zich niet alleen op inwoners die ondersteuning zoeken, maar ook op inwoners die ondersteuning bieden. De gemeente kent het Vrijwilligersinformatiepunt (VIP). Het gemeentelijke vrijwilligersbeleid wordt door het VIP uitgevoerd. De komende periode zal met de nieuwe, brede welzijnsinstelling worden gekeken of het VIP daar kan worden ondergebracht. De welzijnsinstelling kan het VIP verder ontwikkelen. De gemeente houdt de vinger aan de pols door periodiek een monitor vrijwilligerswerk uit te voeren. Daarnaast is het uitgangspunt dat ook het VIP achter het WMO loket komt (voorlopig is de inzet om het in te bedden bij ELK). Voor 2007 neemt ELK het contract van de gemeente met het VIP over. In dat jaar wordt bekeken of de contractering op deze manier wordt voortgezet en, of de locatie van het VIP op het Jach gehandhaafd blijft of naar de locatie van het hoofdkantoor van ELK gaat.

Paragraaf 2.7 Zorgen

(zie project 12: ondersteuning van mantelzorgers)

Er bestaan tal van professionele zorg- en ondersteuningsfaciliteiten. Toch wordt het grootste deel van de zorg en ondersteuning geleverd door inwoners van de gemeente zelf. Dat gebeurt in georganiseerd verband, maar vaker nog door familie, buurtgenoten en vrienden. In beleidstermen heet dit mantelzorg. Veel mantelzorgers beschouwen de hulp die zij leveren echter als zo vanzelfsprekend dat zij deze niet benoemen als zorg. Vrijwillige zorg en ondersteuning (al dan niet georganiseerd) is in een sterke samenleving van groot belang. Niet omdat deze zorg en ondersteuning de overheid kosten bespaart, maar omdat het vaak de beste, want meest persoonlijke vorm van ondersteuning is. De gemeente wil mantelzorgers en vrijwilligers waar mogelijk in hun vaak zware

taak ondersteunen. In 2007 wordt de lokale opdracht voor de ondersteuning van mantelzorgers onderzocht. Vanaf 2008 wordt het lokale aanbod leidend.

Daarnaast investeert de gemeente in een gezonde samenleving. De gemeente voert preventief gezondheidsbeleid. Naast een aantal regionale speerpunten zijn er tot 2008 een aantal lokale aandachtspunten waaronder bestrijding van sociaal isolement en eenzaamheid, zorg om de zorgvrijwilliger en de mantelzorgers en de toegankelijkheid van de gezondheidszorg.

In 2006 en 2007 zijn en worden een aantal projecten op het gebied van sociaal isolement en eenzaamheid uit gevoerd door ELK;

Het project '**Eenzaam? Doe er wat aan!**' loopt inmiddels ruim een jaar. In de afgelopen periode zijn er meerdere verhalenmiddagen georganiseerd, is de cursus contact en vriendschap gehouden en door middel van presentaties en onderzoek is er getracht om de signalering rondom eenzaamheid te verbeteren en om in contact te komen met kwetsbare doelgroepen zoals bijvoorbeeld ex-mantelzorgers.

Bij het verbeteren van de signalering van eenzaamheid, heeft het afgelopen half jaar de nadruk gelegen op het contact leggen met vrijwilligersorganisaties. De drie speerpunten hierbij waren het verbeteren van de samenwerking, het vergroten van de kennis over eenzaamheid en het in beeld brengen van de knelpunten waar vrijwilligers(organisaties) tegen aan lopen. Het resultaat van deze acties is dat de kennis van vrijwilligers rondom het opmerken en herkennen van eenzaamheid is vergroot en de knelpunten voor vrijwilligersorganisaties in kaart zijn gebracht.

In 2006 heeft het congres '**eenzaam doe er wat aan**' plaatsgevonden in Culemborg. Dit congres was vooral gericht op het signaleren van eenzaamheid. Tijdens het congres is ook de folder voor verwijzers over het signaleren van eenzaamheid gepresenteerd.

Het komende jaar wordt doorggegaan met het op aanvraag verzorgen van presentaties voor vrijwilligers over het thema signaleren en aanpakken van eenzaamheid. Daarnaast wordt extra aandacht geschonken aan bepaalde doelgroepen in het kader van eenzaamheid. Eén van deze doelgroepen is ex-mantelzorgers.

Het project '**aan tafel**' valt uiteen in twee onderdelen:

1. verhalenmiddagen

het vertellen en delen van verhalen is een beproefde methode om mensen hun eigen ervaringen te laten delen met anderen en hierdoor nieuwe contacten te leggen. Het is de bedoeling dat er de komende twee jaar maandelijks een verhalenmiddag georganiseerd wordt gericht op het delen van verhalen over het wonen en leven van vroeger en nu.

2. de verhalentafel

De verhalentafel is een interactief multimediamebel waarin geluids- en beeldfragmenten zijn opgeslagen. De fragmenten dateren uit de periode van 1920 tot 1980 en bestaan uit liedjes en filmpjes uit het dagelijks leven. De gebruikers kunnen ingesproken reacties toevoegen aan de tafel. Er kan ook eigen filmmateriaal aan toegevoegd worden. Het is de bedoeling dat de komende twee jaar maandelijks een spreker wordt uitgenodigd om een verhaal over het leven en wonen in Culemborg, vroeger en nu, te vertellen en te filmen. Op die manier worden specifieke Culemborgse verhalen toegevoegd aan de tafel.

Naast het gebruik van de tafel door ouderen is ook voor te stellen dat kinderen uit het basisonderwijs projectmatig gebruik kunnen maken van de tafel. De tafel wordt in het wijksteunpunt van BonVie geplaatst.

De doelstelling van het project '**weerklink**' (bezoekdienst voor weduwen en weduwnaars) is om te voorkomen dat weduwen en weduwnaars na het overlijden van de partner in het rouwproces blijven steken. Door middel van bezoeken wordt getracht het verlies een plaats te geven en toe te werken naar een nieuwe start in het leven van een alleenstaande. De bezoeken worden afgelegd door vrijwilligers en vinden gedurende een jaar 1 a 2 keer per maand plaats. De vrijwilligers zijn zelf al langere tijd weduwe en weduwnaar zodat sprake is van een lotgenotencontact. Het inzetten van de eigen ervaring en deskundigheid geeft ook een nieuwe betekenis aan hun leven.

Het project '**circus van het eenzaam hart**' richt zich op het beïnvloeden van de huidige beeldvorming rondom eenzaamheid; een beeld van afhankelijk zijn, de regie verliezen, betutteling en geen volwaardig lid meer van de samenleving zijn. Het is de bedoeling om deze beeldvorming te doorbreken door het voeren van een regionale campagne, het maken van een voorstelling voor en door ouderen en het organiseren van een randprogramma m.b.v. vrijwilligers en professionals. Daarnaast is het een optie om thema-avonden te organiseren op scholen voor

jongeren. Uiteindelijk is het bij het aanpakken van eenzaamheid het van belang om de uitwisseling tussen verschillende doelgroepen te versterken.

Het project **éenzaam! Doe er wat aan**; waaronder een congres en een folder over het signaleren van eenzaamheid).

Gezondheid is niet evenredig verdeeld over de verschillende sociaal-economische groepen. Bijzondere aandacht zal daarom de komende periode worden besteed aan het bestrijden van sociaal-economische gezondheidsverschillen (zie project 13, het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen)

Mantelzorgondersteuning

Op dit moment loopt de mantelzorgondersteuning via de kruiswerkservice van de STMR. Het aanbod bestaat uit het regionale steunpunt mantelzorg, de bezoek en Oppasservice en lokale samenwerking met vrijwilligersorganisaties in de zorg (respijtzorg).

Het steunpunt mantelzorg geeft informatie en advies en verleent emotionele en praktische steun aan mantelzorgers. Mantelzorgers kunnen elke werkdag bij het steunpunt mantelzorg rivierenland terecht voor informatie, advies en ondersteuning. Het steunpunt richt zich met name op de grote groep met minder zware problemen. Het betreft informatie over bijvoorbeeld wettelijke regelingen, gevolgen van ziekten, ondersteuning in de vorm van een luisterend oor, contactmomenten met lotgenoten. Om overbelasting te voorkomen biedt het steunpunt respijtzorg. In voorkomende gevallen verwijst het steunpunt ook door naar zorginstanties en bemiddelt bij de aanvraag van hulpmiddelen en zorg. De gelden voor het Steunpunt mantelzorg worden tot en met 2006 betaald uit de AWBZ. In 2007 wordt het totale budget overgemaakt aan de centrumgemeente in de regio (Tiel). De komende vier jaar wordt het budget stapsgewijs opgenomen in de brede doeluitkering voor de uitvoering van de WMO. In regionaal verband is besloten in 2007 het budget te gebruiken om het Steunpunt mantelzorg in stand te houden en dit jaar te gebruiken om als gemeenten gezamenlijk en afzonderlijk na te gaan welke activiteiten moeten worden ondernomen in het kader van de ondersteuning van mantelzorgers.

Aan ELK is gevraagd om in de eerste helft van 2007 onderzoek te doen naar de lokale vraag van mantelzorgers. Op basis van deze uitkomsten wordt het aanbod voor 2008 geformuleerd (zie project 12; ondersteuning van mantelzorgers)

Ondersteuning vrijwilligers

Vrijwilligers worden op verschillende manieren ondersteund. De gemeente financiert op verzoek van vrijwilligersorganisaties aansprakelijkheidsverzekeringen voor vrijwilligers. Ook vergoedt de gemeente kosten voor scholing en training van vrijwilligers. Het VIP verstrekt informatie en advies en beheert een vacaturebank. Tenslotte organiseert de gemeente eens in de twee jaar een Vrijwilligersdag, een feest om vrijwilligers te bedanken voor hun inzet. In 2007 wordt het VIP gecontracteerd door ELK. Daarna wordt op basis van een evaluatie bezien of deze situatie gehandhaafd blijft (zie project 9: ondersteuning van vrijwilligers).

Toegankelijkheid gezondheidszorg

(zie project 13 en 15: aanpak SEGV en toegankelijkheid gezondheidszorg)

De gemeente wil dat inwoners gebruik kunnen maken van gezondheidsvoorzieningen. Het is dan van groot belang dat deze voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn. Er doet zich daarbij een aantal problemen voor waar de gemeente een oplossing voor wil vinden. Allereerst is de toegankelijkheid van de huisartsenzorg tijdens de avond, nachten en weekenden onvoldoende. De gemeente streeft daarom naar de realisatie van een huisartsenpost voor avond-, nacht- en weekenddiensten. Daarnaast wil de gemeente op langere termijn de continuïteit van de huisartsenzorg zekerstellen. De continuïteit staat onder druk vanwege de pensionering op korte termijn van een aantal huisartsen.

De gemeente gaat de komende periode zoeken naar een structurele oplossing voor de 24-uurszorg van huisartsen. De omvang en aard van de problemen wordt onderzocht; er worden verschillende oplossingsrichtingen onderzocht en er wordt draagvlak gezocht bij maatschappelijke partners zoals huisartsen en zorgverzekeraars. Daarnaast zoekt de gemeente naar mogelijkheden die bijdragen aan een goed vestigingsklimaat voor nieuwe huisartsen te ondersteunen (zie project 15: verbeteren van de toegankelijkheid van de (huisartsen)zorg).

Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de motie van de raad om 'alles in het werk te stellen' om de ambulancepost in Culemborg te behouden dan wel terug te krijgen.

Bestrijden sociaal-economische gezondheidsverschillen

Uit onderzoek naar de gezondheidstoestand van mensen met een lage sociaal economische status blijkt dat:

- naarmate het inkomen lager is, de kans om aan een ernstige ziekte te overlijden groter is;
- gezondheidsproblemen in deze groepen vaker voorkomen;
- mensen met een lage sociaal-economische status gemiddeld vier jaar korter leven;
- mensen met een lage sociaal-economische status gemiddeld twaalf jaar korter in goede gezondheid leven;
- mensen met een lage sociaal-economische status meer gebruik maken van zorg, maar daar minder van profiteren;

Het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen vormt de komende jaren een uitdaging voor de openbare gezondheidszorg. Omdat de problematiek van de sociaal-economische gezondheidsverschillen zich in alle gemeenten van Rivierenland manifesteert en een structureel karakter heeft, vereist het beleid een duurzame aanpak en lokale en regionale aansturing. Er is inmiddels een regionaal ontwerpplan vastgesteld. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma SEGV 2007-2010.

Prioriteiten in dit kader: bevorderen van gezond gedrag; versterken van de 1^e lijnszorg in achterstandsbuurten; versterken bemoeizorg en schoolgezondheidsbeleid; gezondheidsbevordering bij ouderen (zie project 13: terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen).

Hoofdstuk 3 Verbinden

Missie

De gemeente

- werkt intensief samen met maatschappelijke partners om gestelde doelen te bereiken. De gemeente neemt daarbij waar mogelijk en waar nodig de rol op zich van regisseur;
- zoekt samen met partners naar (nieuwe) verbanden en structuren die leiden tot vanzelfsprekende betrokkenheid en zorgzaamheid in de lokale samenleving;
- zorgt dat Culemborgers weten waar ze terecht kunnen voor informatie en advies over maatschappelijke ondersteuning.

Verbinden vindt plaats op twee niveaus. Verbindingen tussen mensen zorgen voor sociale samenhang. Verbindingen tussen organisaties, instellingen en (andere) professionele partijen zorgen voor een (meer) sluitende aanpak van problemen. De gemeente streeft ernaar zowel mensen als partijen te binden en neemt daarbij een regierol op zich.

Paragraaf 3.1 Wonen

Als de gemeente wil dat mensen met een beperking volwaardig aan de samenleving kunnen participeren, moeten daarvoor de randvoorwaarden worden geboden. Om te voorkomen dat hulpbehoevende ouderen en mensen met een beperking geen andere keus hebben dat te verhuizen naar een instelling, moeten er aangepaste woningen worden gebouwd. Rondom deze woningen moeten voorzieningen worden geboden op het terrein van zorg en welzijn. Het bieden van al deze randvoorwaarden vraagt om intensieve samenwerking tussen gemeente, woningcorporatie en leveranciers van zorg- en welzijnsproducten en seniorenraad en gehandicaptenraad.. De gemeente werkt aan de realisatie van woon-, welzijn- en zorgzones: buurten met (voldoende) aangepaste woningen waar alle voorzieningen beschikbaar zijn voor mensen met een beperking om volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen.

Leefbaarheid

Daar waar mensen bij elkaar in de buurt wonen, zijn er spanningen. Dit biedt echter ook kansen om mensen met elkaar te verbinden. Zo heeft het buurtbudget, waarbij bewoners zelf kunnen werken aan de leefbaarheid, als doel de sociale cohesie te bevorderen. Een aanpassing in de openbare ruimte kan daartoe een middel zijn. Voorbeelden van dergelijke buurtprojecten zijn speelveldjes die op initiatief van buurtbewoners (opnieuw) zijn ingericht. Niet alleen het buurtbudget stimuleert binding tussen bewoners. Te denken valt ook aan projecten voor huurders, zoals het project 'Prettig Wonen doe je zo' waar BetuwsWonen onlangs mee is gestart. Het project bestaat uit het maken van afspraken tussen huurders onderling, zodat er meer binding komt en men elkaar eerder durft aan te spreken.

Inhoudelijk gaat het bij leefbaarheid om schoon, heel, veilig en belangstelling, begrip en binding. Bij het handhaven en verbeteren van de leefbaarheid hanteert Culemborg de wijkgerichte aanpak. Dit betekent dat problemen in de wijk in samenhang bekeken worden vanuit diverse hoeken, dat bij het oplossen van problemen samenwerking wordt gezocht en dat bewoners gestimuleerd worden om te participeren. Organisatorisch betekent dit onder andere dat die samenhang en samenwerking wordt gezocht in de drie wijkteams: medewerkers van gemeente, woningcorporatie BetuwsWonen, welzijnsinstelling ELK en de politie die maandelijks onder voorzitterschap van de wijkmanager vergaderen.

Samenwerking is ook nodig om te voorkomen dat mensen die ernstig in de problemen komen niet worden opgemerkt en 'tussen wal en schip' vallen. De werkgroep 'tussen wal en schip' is een multidisciplinair casuïstieknetwerk dat twee keer per jaar bij elkaar komt om signalen uit te wisselen over inwoners met problemen (psychiatrische problemen, schuldenproblemen, overlast, etc.). Aan de werkgroep nemen deel: Betuws Wonen, de politie, het Algemeen Maatschappelijk Werk, de GGD, de Gelderse Roos, het RIBW en de gemeente. Het overleg wordt voorgezeten door de GGD medewerker die ook deelneemt aan het Meldpunt Bijzondere Zorg. Voor directe zorgwekkende problemen is dit meldpunt altijd beschikbaar. Uitgangspunt is dat een partij die deelneemt in dit meldpunt probleemeigenaar wordt van het incident.

Huiselijk geweld

Regionale samenwerking

Een belangrijk onderdeel van de aanpak van huiselijk geweld is: het regisseren van een geïntegreerd hulpaanbod aan slachtoffers, getuigen én daders van huiselijk geweld. Dit geïntegreerde hulpaanbod krijgt vorm in een Advies en Steunpunt Huiselijk geweld. Dit is een frontoffice met daar achter een backoffice bestaande uit diverse hulpverlenende instellingen.

Veel hulpverleningsorganisaties zijn op bovenlokaal niveau georganiseerd. In navolging van het advies van de VNG en ministeries is met betrekking tot de aanpak van huiselijk geweld, specifiek Advies en Steunpunt, gekozen voor deelname aan een regionale aanpak. Het gaat daarbij om samenwerking *in* de regio Rivierenland¹ én samenwerking *met* centrumgemeente Nijmegen.

Vanuit Culemborg wordt de betrokkenheid bij deze regionale aanpak zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau vormgegeven. Ambtelijk via de ambtenaren integrale veiligheid (regionaal IV-overleg) en volksgezondheid (regionaal AOV-overleg). Bestuurlijk via het regionaal Portefeuillehouderberaad Volksgezondheid en het Districtsoverleg (burgemeester).

Daarnaast levert Culemborg een structurele financiële bijdrage aan het meldpunt Bijzondere zorg (GGD Rivierenland) speciaal voor de aanpak van huiselijk geweld. Dit geld wordt besteed aan professionalisering en een uitbreiding van de capaciteit om meldingen van huiselijk geweld goed te kunnen verwerken en door te geleiden naar het juiste hulpaanbod.

lokale samenwerking met zorgnetwerken van professionals

In de gemeente Culemborg zijn drie lokale zorgnetwerken actief. Via deze zorgnetwerken wil de gemeente Culemborg professionals die in hun dagelijkse werkzaamheden te maken kunnen krijgen met gevallen van huiselijk geweld informeren over het Advies en Steunpunt. De drie lokale zorgnetwerken die van belang zijn, zijn:

- Het overleg tussen wal en schip

In dit overleg worden zorgwekkende zorgmijders gesproken. Daar kunnen ook slachtoffers, daders en getuigen (kinderen) van huiselijk geweld tussen zitten. Dit overleg wordt voorgezeten door een medewerker van de GGD, specifiek een medewerker van het meldpunt bijzondere zorg. Omdat dit meldpunt een belangrijke schakel is tussen het Advies en Steunpunt, front office, en de hulpverleningsinstellingen, back office, is er in principe een goede link tussen dit overleg en de aanpak van huiselijk geweld². Het is voldoende om vanuit de gemeentelijke kant in de vorm van een mondelinge mededeling kort informatie te geven over de start van het Advies en Meldpunt. Dit zal in de eerste maanden van 2007 gebeuren.

- Het PEC (Platform Eerstelijns hulpverlening Culemborg)

In dit platform zitten vertegenwoordigers van de diverse eerstelijns hulpverleningsinstellingen in Culemborg zoals huisartsen, fysiotherapeuten en vrijgevestigde psychologen. In dit platform worden in principe beleidsmatige zaken besproken.

Halverwege 2006 is dit platform geïnformeerd over de komst van een Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld. In het eerstvolgende overleg zullen de deelnemers van dit platform geïnformeerd worden over de start van het Advies en Steunpunt en het feit dat zij als professionals ook naar dit Advies en Steunpunt kunnen bellen voor inhoudelijke of praktische vragen rond huiselijk geweld. Dit zal in de eerste maanden van 2007 gebeuren.

- Kernnetwerk

Het kernnetwerk is een overleg waarin individuele jongeren met problemen en probleemgedrag in de openbare ruimte worden besproken. Het doel is aandacht voor jongeren in de preventieve sfeer, samenwerking tussen instellingen die problemen signaleren en deze signalen gecoördineerd aanpakken³.

Een deel van de partners zal via hun eigen organisatie op de hoogte zijn. In ieder geval zullen alle partners van dit overleg zullen via dit overleg geïnformeerd worden over het Advies en Steunpunt. Dit zal in de eerste maanden van 2007 gebeuren.

Interne samenwerking en handelingsprotocol

In contacten met burgers kunnen ambtenaren signalen van huiselijk geweld opvangen. Er kan zichtbaar sprake zijn van lichamelijk letsel, huiselijk geweld kan ter sprake komen en daar waar de burger thuis wordt bezocht kunnen aanwijzingen zijn voor huiselijk geweld of kindermishandeling.

De gemeente Culemborg is voornemens intern een handelingsprotocol huiselijk geweld te implementeren. Het streven is om dit handelingsprotocol halverwege 2007 geïmplementeerd te hebben.

Paragraaf 3.2 Ontmoeten

Ook waar het gaat om de sociale samenhang die nodig is voor een sterke samenleving moet worden geïnvesteerd in verbinden. Niet overal in de gemeente komen sociale verbindingen makkelijk vanzelf tot stand. Waar nodig en mogelijk stimuleert de gemeente de sociale samenhang in buurten door ontmoeting tussen de bewoners te faciliteren en te stimuleren.

Bevorderen sociale cohesie

De gemeente werkt samen met andere partijen en inwoners aan de verbetering van de sociale cohesie in wijken en buurten. Met het buurtbudget kunnen bewoners zelf de handen ineen slaan om de leefbaarheid van hun buurt te verbeteren. Al eerder bestond het KLIKfonds: een laagdrempelig fonds van de gemeente om buurtinitiatieven gericht op ontmoeting, zoals buurtfeesten, te stimuleren. Betuws Wonen is onlangs gestart met het project *Prettig Wonen*. Het project bestaat uit het maken van afspraken tussen huurders onderling over woon en leefgedrag. Door huurders daarover met elkaar te laten praten en afspraken te laten maken, wordt het voor huurders makkelijker zelf hun onderlinge problemen op te lossen.

In sommige buurten investeert de gemeente extra in het faciliteren van ontmoeting en sociale cohesie. In deze buurten is het opbouwwerk actief om bewoners te ondersteunen en te activeren. Enerzijds om hen te helpen mondig te zijn naar instanties, anderzijds om hen te helpen bij het nemen van initiatieven in de eigen buurt. Het opbouwwerk kan daar verschillende methodes voor hanteren. Belangrijk is aan te sluiten bij capaciteiten van mensen. Een methode die daar bij uitstek op gericht is, is de ABCD-methode⁴. Dit is een netwerkmethodie die mensen in een buurt helpt met elkaar in contact te komen rondom gedeelde interesses, capaciteiten en kennis. Komend jaar wordt een experiment voorbereid met het instrumentarium van deze methode.

Ook in het Kleine Stedenbeleid is het verbinden van mensen en partijen een terugkerend thema. In de buurten waar de Gemeente Culemborg met het Kleine Stedenbeleid de aandacht op richt, staat de leefbaarheid onder druk. Dit komt enerzijds door de fysieke randvoorwaarden in de buurt (woningen, inrichting openbare ruimte) en anderzijds door de vaak beperkte mogelijkheden en competenties van de buurtbewoners zelf. Het kleine stedenbeleid wordt ingezet om de mogelijkheden en competenties van de buurtbewoners te versterken. Dit wordt aangeduid met het begrip 'empowerment'. Daarom lopen activering en scholing als rode draad door de sociale programma's. Maar ook wordt gewerkt aan het stimuleren van ontmoeting, informatie en advies op buurtniveau; impulsen voor het vrijwilligerswerk op buurtniveau. Hierbij is de aandacht voor de beeldvorming en de communicatie zeer belangrijk. Uitsluitend uitgaan van een beeld van kansarmoede levert weinig op! Ook onder moeilijke omstandigheden zijn er altijd mensen met mogelijkheden. Belangrijk is om deze mensen aan hun buurt te binden. Dit kan door in deze mensen te investeren.

Ook het verbinden van leeftijdsgroepen heeft de aandacht van de gemeente. De belangen van jongeren en andere buurtbewoners lopen soms niet parallel. Een deel van de jongeren wil elkaar graag buiten ontmoeten: op straat, op speelveldjes, e.d. Dit gaat vaak goed, maar het kan ook spanning opleveren. Zodra jongeren een groep gaan vormen, gedragen zij zich anders dan individueel met de nodige overlast van dien. Anderzijds heeft overlast sterk te maken met beleving van volwassenen en de mate van tolerantie. In de openbare ruimte kan dan een soort territoriumdrift ontstaan. Professionele beheerders kunnen samen met jongeren en volwassenen op zoek gaan naar een aanvaardbare situatie. Om de situatie te volgen is het *J-team* opgericht, een overleg bestaande uit verschillende disciplines binnen de gemeente: veiligheid, jeugdbeleid, inrichting, communicatie en wijkmanagement. Daarnaast komt het *Jongeren op Straatoverleg* twee keer per jaar bij elkaar. Naast de gemeente, participeren daarin de politie, de woningcorporatie, en het jongerenwerk. Voor wat betreft de loverboyproblematiek zal het Meldpunt Bijzondere Zorg bij de GGD aanspreekpunt worden.

Ook met het cultuurbeleid probeert de gemeente bij te dragen aan het verbinden van mensen. Daarbij is vooral aandacht voor het bewerkstelligen van culturele ontmoetingen tussen bevolkingsgroepen met een verschillende culturele achtergrond.

⁴ ABCD: Asset Based Community Development

Tenslotte verbindt de gemeente mensen door buurtactiviteiten te stimuleren. Het KLIKfonds is een laagdrempelig fonds van de gemeente om kleinschalige buurtinitiatieven te stimuleren. Bewoners kunnen eens in de drie jaar in aanmerking komen voor een bijdrage uit het KLIKfonds (€ 450,- per initiatief). In de meeste gevallen wordt het KLIKfonds aangevraagd voor buurtfeesten. Door gezamenlijk een activiteit voor te bereiden en uit te voeren, leert men elkaar beter kennen. Dat is een voedingsbodem voor meer vertrouwen in elkaar en de buurt. Dit komt de leefbaarheid en de veiligheid ten goede. Het KLIKfonds is, net als het buurtbudget, een voorbeeld van het stimuleren van buurtinitiatieven om de sociale binding te versterken.

Paragraaf 3.3 Meedoen

Om te zorgen dat iedereen volwaardig aan de samenleving kan deelnemen moet de gemeente samenwerken met andere organisaties. Deze verbindingen zijn ondermeer gelegd in de projecten die worden ontwikkeld met corporaties, aanbieders van zorg en welzijnsproducten en consumentenvertegenwoordigers. De woon-, welzijn- en zorgzones vragen voortdurende samenwerking tussen de partners. De gemeente neemt hierin een regierol. Het meedoen in wijken en buurten wordt gestimuleerd door faciliteiten te bieden aan inwoners die samen met andere buurtbewoners initiatieven willen ontplooiën in hun buurt.

Woonwelzijnzorgzones

In 2002 is door het toenmalig directieoverleg Wonen en Zorg een visie ontwikkeld om te komen tot een samenhangend toekomstperspectief voor ouderen op het terrein van wonen en welzijn en zorg. In dit overleg waren de partijen vertegenwoordigd die zich op deze terreinen bezighielden met de doelgroep ouderen; ELK (voorheen SWOC), Betuws Wonen, de zorginstellingen ZDB (Zorgcentra de Betuwe), Elisabethhof en de STMR (Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk Werk Rivierenland). De gemeente Culemborg maakte toen nog geen deel uit van dit overleg.

De aanleiding om deze visie te formuleren was dat partijen ontevreden waren over de kwaliteit van voorzieningen en de spreiding daarvan over de stad. Daarnaast wilde men inspelen op de veranderde zorgvraag van de doelgroep.

Partijen spraken zich uit voor een sluitend en gevarieerd aanbod voor de doelgroep, waarin iedere partij eigen verantwoordelijkheden en taken heeft. Centraal staat de gedachte dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig moeten kunnen wonen en volwaardig kunnen meedoen in de samenleving. Dat betekent dat zorg- en welzijnsdiensten dichtbij de zorgvrager moeten worden geleverd. Inmiddels is met alle partijen, waaronder ook gemeente en adviesraden een rapport vastgesteld waarin beschreven is hoe de woonwelzijn- en zorgzones eruit moeten zien en wat de acties zijn om daartoe te komen. De realisatie van de wwzz in Parijsch-zuid is op basis van deze principes in volle gang. In dit project wordt naast eerder genoemde partijen samengewerkt met RIBW (regionaal instituut beschermd wonen), Syndion (gehandicaptenhuisvesting), kinderopvang en de stichting Elisabeth Weeshuis. Daarnaast wordt afstemming gezocht met de brede school, de bibliotheek en de sporthal. De eerste paal wordt in april 2007 geslagen en de oplevering van het eerste deel van het complex is gepland in juli 2008.

Inmiddels is ook de ontwikkeling van de zones Noordoost en Zuidoost concreet opgestart. In 2007 worden de opgaves hiervoor vastgesteld.

Buurtpanels

Inwoners van Culemborg worden ook uitgenodigd om mee te doen bij het versterken van de leefbaarheid van hun buurt. Hiervoor heeft de gemeente ondermeer het buurtbudget in het leven geroepen. Met het buurtbudget wil de gemeente bereiken dat de leefbaarheid in de buurt wordt verbeterd en de betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving wordt vergroot. De gemeenteraad stelt jaarlijks een bedrag vast voor heel Culemborg. In 2006 was dat € 75.000, evenredig te verdelen over de drie werkgebieden: Culemborg-West, Culemborg-Zuidoost en Culemborg-Noordoost. Woningcorporatie BetuwsWonen legt daar € 15.000 bij.

Uitgangspunten van het buurtbudget zijn:

- samen aan de slag in de buurt;
- niet (teveel) praten, maar gewoon doen;
- uitvoering op korte termijn;
- alle vrijheid voor uitvoering van plannen, mits niet strijdig met bestaand beleid en binnen de wettelijke kaders;

- bewoners met bewoners in gesprek om draagvlak te creëren.

In elk van de drie werkgebieden is een buurtpanel actief, bestaande uit circa negen vrijwilligers die in het werkgebied wonen en het buurtbudget beheren. De buurtpanels verzamelen en inventariseren ideeën van bewoners om de leefbaarheid in hun buurt te verbeteren. Zij wijzen een bedrag toe uit het buurtbudget aan de geselecteerde ideeën en zij zien toe op een juiste uitvoering van de ideeën.

De panels worden ondersteund door een opbouwwerker en geadviseerd door een wijkmanager. De gemeenteraad van Culemborg stuurt op afstand: de raad stelt het kader vast (namelijk het beleid en jaarlijks de hoogte van het budget). Desgewenst adviseert een klankbordgroep met raadsleden de panels over politiek gekleurde zaken. De leden hebben maximaal drie jaar zitting om 'leven' in de panels te houden.

Iedere bewoner die een goed idee heeft voor een leefbare buurt, mag zijn idee indienen bij één van de panels. Bij de selectie van de ideeën wordt rekening gehouden met een aantal criteria: draagt het idee bij aan de sociale cohesie in de buurt, is er draagvlak voor het plan in de buurt en bestaat er duidelijkheid over de inspanningen van bewoners zelf. Als het idee is goedgekeurd, gaat de initiatiefnemer er zelf mee aan de slag. Daar waar nodig helpt de gemeente (gedeeltelijk) een handje, bijvoorbeeld bij veranderingen in de openbare ruimte, zoals de aanleg van een speelveldje. Daarnaast is ondersteuning van een opbouwwerker mogelijk.

Een aantal voorbeelden van gerealiseerde projecten zijn: een verwendag voor ouderen, een jeu-de-boulesbaan op een speelveld voor jong en oud; een skatebaan; extra groen in de straat en een sport-en-speldag.

Sport

Om inwoners te stimuleren mee te doen aan sportieve activiteiten voert de gemeente sinds 2004 het breedtesportproject uit. Voor dit programma ontvangt de gemeente een subsidie van het ministerie van VWS ter hoogte van de helft van de kosten. De andere helft betaalt de gemeente zelf. Het breedtesportproject eindigt in 2009. De activiteiten binnen dit project zijn er dan ook op gericht inwoners, wijkorganisaties, scholen en verenigingen te stimuleren zelf initiatieven te nemen. De breedtesportmedewerker verbindt inwoners, verenigingen en andere partijen. Hij heeft nadrukkelijk een aanjaagfunctie en is niet de uitvoerder van de activiteiten.

Binnen het breedtesportproject worden vier deelprojecten uitgevoerd. Met het deelproject 'sport in de wijk' ondersteunt en stimuleert de gemeente activiteiten in de wijk gericht op sport en beweging. Per wijk wordt gekeken welke activiteiten er kunnen worden georganiseerd. De breedtesportmedewerker en de wijkmanagers benaderen hiervoor partijen in de wijk. Het tweede deelproject richt zich op het versterken van de samenhang tussen school en sport. Er worden kennismakingslessen gegeven door sportverenigingen. Op deze manier worden leerlingen gestimuleerd om deel te nemen aan sportieve activiteiten. Met het derde deelproject stimuleert de gemeente sportieve activiteiten voor speciale doelgroepen (bijvoorbeeld ouderen, gehandicapten en allochtonen). In het kader van dit deelproject zijn bijvoorbeeld 55+ ers aangeschreven met een aanbod een fitheidstest af te leggen. De mensen die aan de test hebben deelgenomen zijn in samenwerking met verenigingen geïnformeerd over sportieve activiteiten voor ouderen. Het vierde deelproject richt zich op de ondersteuning van verenigingen. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om kadervorming.

Paragraaf 3.4 Opgroeien

Een sluitend jeugdbeleid vereist intensieve samenwerking tussen een groot aantal partners. Organisaties zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het bieden van een sluitend aanbod aan ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Het verbinden van partijen en voorzieningen voorkomt dat problemen blijven liggen omdat geen van de partijen zich verantwoordelijk voelt of dat organisaties elkaar onvoldoende informeren over de aanpak van problemen waardoor langs elkaar heen wordt gewerkt of cruciale schakels in de zorgketen ontbreken.

De gemeente werkt aan een goede samenwerking met partners. In een 'kernnetwerk' wordt iedere zes weken overlegd over probleemsituaties die partners in hun werk tegenkomen. Op de twee scholen voor voortgezet onderwijs is een zorgadviesteam (ZAT) ingesteld. Ook hierin zijn diverse partijen vertegenwoordigd. Bij geconstateerde problemen met leerlingen wordt nagegaan welke instantie ondersteuning kan bieden en wordt de ondersteuning van de verschillende partijen op elkaar afgestemd. Op twee basisscholen is inmiddels ook een zorgadviesteam ingesteld. Op dit moment wordt nagegaan of er voor het basisonderwijs een regionaal zorgadviesteam kan worden opgezet, waar alle scholen cases kunnen inbrengen.

Er zijn voor bepaalde groepen jongeren onvoldoende voorzieningen. Er is behoefte aan ontmoetingsruimten en activiteiten. De gemeente stelt zich tot doel om deze knelpunten aan te pakken. Een integrale aanpak, goede afstemming en samenwerking en voldoende voorzieningen leiden tot vermindering van de problematiek.

De komende periode wordt het jeugdbeleid herijkt. Het convenant dat de gemeente heeft gesloten met de provincie vormt de leidraad voor het jeugdbeleid in de komende periode. Daarnaast werkt de gemeente door aan de uitvoering van al in gang gezette nieuwe projecten zoals het jeugdinterventie werk en gezinsbegeleiding.

In 2006 wordt een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van een centrum voor jeugd en gezin;

Paragraaf 3.5 Rondkomen

Ernstige financiële problemen zijn voor mensen vaak moeilijk zelf op te lossen. Als niet tijdig wordt ingegrepen of de juiste ondersteuning wordt geboden, kunnen problemen zich zo hoog opstapelen dat woninguitzetting en andere escalaties dreigen. Samen met partners streeft de gemeente ernaar dergelijke situaties te voorkomen: door tijdige signalering en het tijdig aanbieden van de juiste ondersteuning. Samenwerking met Betuwe Wonen is daarbij van groot belang, omdat woningcorporaties vaak als eerste problemen signaleren.

Tweede kansbeleid

De woningcorporaties in Rivierenland hebben zich de afgelopen jaren met succes ingespannen om het aantal woninguitzettingen te verminderen. Het aantal woninguitzettingen bedroeg in 2004 nog 75. In 2005 vonden er 47 ontruiming plaats. Dit is een positieve ontwikkeling. Door in een vroeg stadium contact te zoeken met huurders met een huurachterstand en hen te begeleiden met hun problemen, kan worden voorkomen dat problemen zodanig verergeren dat uitzetting onvermijdelijk wordt. Een 'tweede kansbeleid' is in de maak. Huurders met een huurschuld kunnen na uitzetting opnieuw een corporatiewoning betrekken voordat zij hun huurschuld hebben afgelost. Daartoe tekenen zij een contract met de corporatie waarin afspraken worden vastgelegd over hoe nieuwe huurschulden worden voorkomen (bijvoorbeeld door begeleiding door een hulpverlenende instantie). Veel huurders met een huurachterstand komen in een schuldhulpverleningstraject terecht. Hierbij werkt de gemeente samen met Betuws Wonen, bijvoorbeeld door samen bij het algemeen maatschappelijk werk budgetteringscursussen in te kopen voor mensen met huurschulden.

Paragraaf 3.6 Informeren

Beschikbaarheid en toegankelijkheid van informatie is een voorwaarde voor zelfstandig functioneren van mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben. Er is in onze samenleving enorm veel informatie beschikbaar. Het grootste probleem is het toegankelijk maken daarvan. De gemeente stelt zich ten doel informatievoorziening over maatschappelijke ondersteuning voor inwoners op een centrale plek toegankelijk te maken. Informatie (en achterliggende diensten) van verschillende organisaties wordt gebundeld aangeboden.

Op dit moment werkt de gemeente samen met partijen in het *Trefpunt Zorg en Welzijn*. Dit loket is de toegangspoort tot zowel de professionele zorg als de vrijwillige zorg (Meerwaarde). Culemborg. Hiermee is een stevige basis gelegd voor integrale informatievoorziening. De samenwerking in dit loket zal onder invloed van de Wmo wel worden herijkt. Daarbij hanteert de gemeente twee uitgangspunten: de **onafhankelijkheid van het loket** moet in de toekomst zijn gewaarborgd en de **dienstverlening in het loket verbreed en verdiept**.

De gemeente neemt de regie op zich bij het samen met maatschappelijke partners vormgeven van het integrale loket voor maatschappelijke ondersteuning. Voor de uitwerking van het digitale en telefonische loket wordt in regioverband samengewerkt. (zie hoofdstuk 1). Voor de decentrale informatiepunten wordt met lokale partners van het wovezoproject en adviesraden onderzocht hoe dit georganiseerd kan worden (zie project 11: realiseren van een WMO informatie en adviesstructuur).

Paragraaf 3.7 Zorgen

Samenwerking in de zorg staat hoog op de agenda voor de komende periode. De gemeente streeft ernaar het zorg- en welzijnsaanbod vergaand te verbinden. Daartoe zijn in de afgelopen periode verschillende initiatieven genomen die de komende periode verder zullen worden uitgewerkt.

Woon, welzijn- en zorgzones

In de wwzz's is een integrale wonen, welzijn en zorg inventarisatie het vertrekpunt voor het aanbod. Verder van belang is dat de combinatie van haal en brengdiensten elkaar niet uitsluiten en dat veel diensten elkaar kunnen versterken. Iedere combinatie van een arrangement vraagt om samenwerking met partijen. Een uitwerking hiervan is het realiseren van integrale wijkteams (met een integratie tussen wonen, dienstverlening welzijn en zorg).

Platform eerste lijn Culemborg (PEC)

Ook het Platform Eerstelijns Culemborg speelt een rol in het moderniseren van de zorgstructuur in de gemeente. Het Platform Eerstelijns Culemborg is een lokaal samenwerkingsverband dat tot doel heeft samenhang en afstemming te brengen in de eerstelijnsgezondheidszorg in Culemborg. Van het platform maken vertegenwoordigers van de eerstelijnsdisciplines, de Gemeente Culemborg, STMR, Menzis en een patiëntenvertegenwoordiging deel uit. Voorzitter van het platform is de portefeuillehouder Zorg van de Gemeente. Het platform komt minimaal vier keer per jaar plenair bijeen. Het platform heeft tot nu toe vooral gefungeerd als middel om informatie en kennis uit te wisselen maar moet ongevormd worden naar een platform dat concrete activiteiten ontwikkelt om de eerstelijnsgezondheidszorg zo laagdrempelig en klantvriendelijk mogelijk te maken.

Concrete projecten zijn b.v. een keten aanpak van diabetes, protocol huisartsen-fysiotherapeuten. Verder zorg zoveel wijkgericht te organiseren en het zorgaanbod zoveel mogelijk te clusteren. De zorg moet zo worden georganiseerd dat mensen zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Hoofdstuk 4 Ondersteunen

Missie

De gemeente

- zorgt samen met partners voor een adequaat aanbod aan voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning voor inwoners die om welke reden ook niet (volledig) zelfstandig hun weg kunnen vinden in de maatschappij;
- ontwikkelt samen met partners een strategie voor signalering, advies, ondersteuning en bemoeizorg voor kinderen, jongeren en ouders die niet in een sociaal stabiele omgeving verkeren;
- ondersteunt inwoners die om financiële redenen niet (volledig) aan het maatschappelijk verkeer kunnen deelnemen.

In de voorgaande hoofdstukken is aangegeven welke doelen de gemeente nastreeft (een sterke samenleving) en langs welke weg de gemeente deze doelen wil bereiken (verbinden). Sommige groepen in de samenleving hebben om volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen ondersteuning nodig. Soms in de vorm van zorg, soms in de vorm van diensten, advisering of begeleiding. De gemeente wil deze ondersteuning samen met partners leveren.

Paragraaf 4.1 Wonen

Op de woningmarkt vindt niet iedere inwoner van Culemborg vanzelfsprekend een geschikte woning. Sommige inwoners beschikken niet over voldoende financiële middelen om hierin zonder hulp te voorzien. Andere inwoners hebben specifieke woningen nodig die op de woningmarkt onvoldoende beschikbaar zijn. In beide gevallen streeft de gemeente naar het creëren van voldoende aanbod.

In de gemeente Culemborg staan 2.700 sociale huurwoningen. Uitgangspunt van beleid is dat mensen binnen hun wijk een 'wooncarrière' moeten kunnen maken. Dat wil zeggen dat zomogelijk in iedere wijk huizen in alle segmenten beschikbaar zijn. Als er door herstructurering sociale huurwoningen verdwijnen, moeten er elders sociale huurwoningen worden teruggebouwd. Tot 2010 worden in Culemborg ongeveer 700 betaalbare woningen gebouwd. Een derde daarvan zijn sociale huurwoningen.

Ook bij het wonen zelf hebben sommige inwoners ondersteuning nodig. Problematische huurders kunnen buurten – veelal niet de meest sterke buurten – ontwrichten. Bij huiselijk geweld doen de problemen zich *achter* de voordeur voor. Ook dit soort probleemgedrag werkt ontwrichtend. De gemeente beschouwt het als taak om dit soort vormen van problematisch gedrag te voorkomen en waar nodig te bestrijden.

Woningaanpassingen via de WMO

De gemeente is verantwoordelijk voor het geven van financiële tegemoetkomingen in de kosten voor woningaanpassing voor mensen die beperkingen ondervinden in het gebruik van hun woning als gevolg van een handicap. Deze voorziening was tot 31-12-2006 geregeld in de Verordening Wvg. Vanaf 1 januari kunnen inwoners voor een financiële tegemoetkoming voor een woningaanpassing een beroep doen op de Verordening WMO. Voor wat betreft deze voorziening is in de verordening WMO niets gewijzigd ten opzichte van de Wvg verordening. Per 1 januari 2007 komt de mogelijkheid om de kosten van dure woningaanpassingen te declareren bij het rijk te vervallen. Dat betekent dat het voor de gemeente van toenemend belang wordt om te voorzien in voldoende geschikte woningen voor gehandicapten en chronisch zieken. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zal hiermee rekening worden gehouden. Met Betuws Wonen worden prestatieafspraken voorbereid waarin de woningvoorraad voor mensen met een handicap en levensloopbestendige woningen wordt meegenomen.

Voor mensen die ondersteuning nodig hebben om zelfstandig te kunnen wonen, biedt de gemeente vanaf 1 januari 2007 hulp bij het huishouden. 'Zwaardere' vormen van hulp, zoals de persoonlijke verzorging, blijven onder de AWBZ vallen. De gemeente zorgt er zo snel mogelijk voor dat alle ondersteunende voorzieningen via een integraal loket beschikbaar worden gesteld.

Woonwelzijnzorgzones

In de wovezozo wordt het beste uit de huisvesting, welzijns- en zorgwereld met elkaar verbonden. Enerzijds is de wovezozo een gewone woonbuurt met in grote meerderheid bewoners die geen gebruik maken van zorg en niet meer dan gemiddeld gebruik maken van welzijn en dienstverlening. Anderzijds is de wijk wel zo ingericht

en georganiseerd dat deze begeleiding en/of ondersteuning indien nodig geleverd kan worden (zoveel mogelijk) in de thuissituatie.

De wovezozo heeft een preventieve insteek. De focus is gericht op stimuleren en ondersteunen van het zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam zijn van de inwoners. Het deel laten nemen aan allerlei activiteiten (welzijn en dienstverlening) door zelfstandig wonenden kan eenzaamheid en depressiviteit voorkomen waardoor de aanspraak op zorg voorkomen of uitgesteld wordt. Het hart van de wovezozo wordt gevormd door het servicecentrum dat bestaat uit een combinatie van een welzijnspunt voor ontmoeting, een zorgsteunpunt van waaruit een decentraal en integraal zorgteam de wijk kan bedienen, een informatie en adviespunt en andere algemene (noodzakelijke) voorzieningen. Bij het servicepunt worden woningen gebouwd voor mensen met een intensieve zorgbehoefte. Verder worden kleinschalige woonvoorzieningen gerealiseerd met daarin een aantal levensloopbestendige woningen of groepsappartementen. Indien woningen verder van het servicepunt gelegen zijn kan het nodig zijn om ook een recreatieruimte en/of zorginfrastructuur (ten behoeve van een decentraal zorgteam) te realiseren.

Om een wovezozo tot een succes te maken dient er een wijkfunctie te worden gecreëerd van waaruit voor de wijkbewoners een aanbod wordt geleverd aan dienstverlening en activiteiten (recreatie, cultuur, sport, educatie, gezelligheid, et cetera). Het vervullen van deze wijkfunctie is een expliciete keuze. In overleg met bewoners moet achterhaald worden waaraan in de buurt behoefte is.

Het decentrale werkende integrale woon/welzijn/zorgteam zal vanuit het servicepunt, waar nodig in afstemming met anderen, een zo breed mogelijk dienstencontinuüm leveren in de wijk. Ten behoeve van de coördinatie van de zorgwerkzaamheden in de wijk moet het steunpunt beschikken over de benodigde zorginfrastructuur.

In de wovezozo moeten in principe alle woningen aanpasbaar zijn. Het moet niet uitmaken waar iemand gaat wonen, anders gezegd: het nodig hebben van zorg behoort geen reden te zijn om te verhuizen. In elke (aanpasbare) woning in de zone kan tenslotte 24 uren planbare zorg worden geleverd. Voor degenen die in een meer beschermde woonvorm willen wonen, dan wel onplanbare 24 uren zorg en begeleiding nodig hebben, dient er ook een gedifferentieerd aanbod te worden gerealiseerd. Deze woningen moeten al direct als zodanig gerealiseerd worden.

Ook de woonomgeving in de wovezozo moet afgestemd en geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking en/of ondersteuningsvraag. Van belang is b.v. dat beoogde doelgroepen in de directe nabijheid van het servicepunt wonen. Verder dient de woonomgeving levensloopbestendig te zijn. Dit betekent: toegankelijk, veilig, overzichtelijk en overbrugbaar.

De wovezozo onderscheidt zich door de bijzondere aandacht voor kwetsbare bevolkingsgroepen. Bij de inrichting en het beheer van de woningen en de openbare ruimte en de organisatie van welzijn, dienstverlening en zorg. Echter de wovezozo is niet alleen van betekenis voor mensen met een ondersteuningsvraag maar ook voor de doorsnee burger die een veilige wijk met allerlei (gemaks)diensten onder handbereik een prettige woonomgeving op prijs stelt. Planning realisatie toevoegen.

Huiselijk geweld

De gemeente stelt zich tot doel huiselijk geweld te voorkomen en terug te dringen, na constatering van huiselijk geweld het geweld zo snel mogelijk te stoppen, de gevolgen van geweld voor slachtoffers zoveel mogelijk te beperken en recidive te voorkomen.

Stand van zaken

De front-Office, het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld, is per 1 januari 2007 officieel⁵ telefonisch benaderbaar voor slachtoffers, daders, getuigen en professionals uit Culemborg die te maken hebben met huiselijk geweld. De front office verstrekt informatie, adviezen, voert eerste gesprekken voor een verduidelijking van de hulpvraag en draagt zorg voor doorverwijzing naar het hulpaanbod indien er sprake is van huiselijk geweld. Het telefoonnummer is 0900-6600066, dit is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar. Dit telefoonnummer geldt voor de gehele provincie Gelderland. Bellers worden vanuit het centrale nummer te woord gestaan en zo nodig doorgeleid naar een hulpverleningsinstelling.

Het hulpaanbod, de back office, is voor inwoners van de gemeente Culemborg, georganiseerd in de regio Rivierenland. Deze backoffice valt bestuurlijk onder het regionale portefeuillehouderberaad volksgezondheid. Door middel van subsidie van de provincie is het mogelijk geweest in 2006 een ketenregisseur in te zetten op dit organisatieproces. Deze ketenregisseur heeft op basis van het uitvoeringsprogramma OGGZ/MO begin 2006 een

plan van aanpak opgesteld voor het realiseren van een backoffice en het verbinden van deze backoffice met het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld. Dit plan van aanpak heeft in december 2006 geresulteerd in de regeling aanpak huiselijk geweld rivierenland. Daarin is vastgelegd welke instelling in de regio welk hulpaanbod heeft. Indien de hulpvraag van een inwoner uit Culemborg duidelijk is, kan het Advies en Steunpunt rechtstreeks doorverwijzen naar een van de hulpverleningsinstellingen uit de back office in de regio Rivierenland. Indien het om inwoners uit Culemborg gaat met een onduidelijke, complexe hulpvraag en/of er reeds meerdere instellingen zijn betrokken bij de casus meldt het Advies en Steunpunt de binnengekomen melding bij het regionale Meldpunt Bijzondere zorg (GGD). Deze draagt volgens een afgesproken protocol zorg voor de verdere afhandeling en doorverwijzing.

Daarnaast is met de politie afgesproken dat bij een incident van huiselijk geweld in de regio Rivierenland waar geen strafrechtelijk traject kan worden doorlopen een melding wordt gedaan bij het meldpunt bijzondere zorg dat volgens hetzelfde protocol afgehandeld wordt. In 2007 zal vanuit de hulpverlenende instellingen vanuit de backoffice ook aandacht worden geschonken aan producten die gericht zijn op preventie.

Publiekscampagne huiselijk geweld

De gemeente Culemborg heeft doelbewust gewacht met het geven van voorlichting aan haar inwoners totdat het Advies en Steunpunt én de daarbij behorende backoffice daadwerkelijk gerealiseerd waren én daarmee dus feitelijk open staan voor (hulp) vragen van slachtoffers, daders, getuigen en professionals.

De informatie die aan inwoners van Culemborg verstrekt zal worden zal bestaan uit twee componenten. Allereerst de fundamentele boodschap dat huiselijk geweld niet normaal is en niet geaccepteerd moet worden. En ten tweede informatie over het Advies en Steunpunt: het telefoonnummer dat mensen, specifiek slachtoffers, daders, getuigen en professionals kunnen bellen voor informatie, advies en doorverwijzing.

Voor de publiciteitscampagne zal gebruik worden gemaakt van een bestaande campagne die reeds door verschillende gemeenten is gebruikt, met goede resultaten. De slagzin van deze campagne is "Huiselijk geweld is niet normaal". Het is de bedoeling dat alle gemeenten in de regio Rivierenland en Nijmegen gebruik maken van het materiaal van deze campagne. Op deze wijze wordt het Advies en Steunpunt op uniforme wijze onder de aandacht gebracht. Deze campagne sluit daarmee bovendien goed aan op de publiciteitscampagne die de provincie uitvoert om het Advies en Steunpunt onder de aandacht te brengen. De provincie is op 27 november gestart met deze campagne. De provinciale campagne zal zich vooral richten op poster en affiches inabri's en bussen, onder andere ook rond de buslijnen 275, 41, 46, 50 (Culemborg). Daarnaast volgen enkele radiospotjes op omroep Gelderland en worden in 9 huis- aan-huis bladen advertenties geplaatst. De lokale campagne houdt onder meer in: informatie op de website en folders, posters en kaartjes op plekken waar veel mensen komen (stadskantoor, bibliotheek, scholen, gezondheidscentra, welzijnsinstellingen, wijkcentra, etc.). Deze middelen worden door de gemeente Nijmegen gratis aangeboden aan de regiogemeenten. Op dit moment wordt hierover afstemming gezocht met de gemeente Nijmegen.

Op dringend aanraden van het ministerie van justitie sluit Culemborg in de planning van de campagne aan bij de landelijke publiekscampagne Huiselijk geweld die op 16 april 2007 van start gaat (slagzin: 'Nu is het genoeg. Help jezelf, help de ander').

Paragraaf 4.2 Ontmoeten

De gemeente stimuleert inwoners om betrokken te zijn bij hun buurt en bij elkaar. Er zijn echter inwoners die moeite hebben een sociaal netwerk te onderhouden en voor wie eenzaamheid dreigt. Het gaat vaak om alleenstaande ouderen. De gemeente streeft ernaar deze problemen te signaleren en mensen te helpen eenzaamheid te voorkomen. De gemeente heeft diverse faciliteiten om ontmoeting tussen mensen te faciliteren en eenzaamheid te voorkomen (zie paragraaf 2.7)

Op verschillende locaties in Culemborg zijn eetpunten ingericht. Stichting Zorgcentra de Betuwe serveert in de eetpunten eenvoudige maaltijden. De eetpunten zijn voor iedereen toegankelijk. Voor ouderen met lage inkomens biedt de gemeente subsidie. ELK (voorheen de SWOC) verdeelt de subsidie. De subsidie is afhankelijk van de hoogte van het inkomen.

ELK (voorheen SWOC) verzorgt dagopvang voor ouderen die tijdelijk de regie zijn kwijtgeraakt. Zij worden van huis gehaald en naar het activiteitencentrum gebracht. Hier worden activiteiten georganiseerd. De dagopvang biedt plaats aan vijftien ouderen.

Bij de vorming van de wovezozo's wordt expliciet aandacht besteed aan de dagbesteding van wijkbewoners met een ondersteuningsbehoefte. Door in de wijk activiteiten te organiseren wordt voorkomen dat zelfstandig wonen voor ouderen of mensen met een beperking betekent 'eenzaam leven'.

Voor mensen die minder mobiel zijn, verstrekt de gemeente voorzieningen zoals rolstoelen, scootmobielen of ander aangepast vervoer. Ook kunnen minder mobiele inwoners gebruik maken van de regiotaxi. Deze voorzieningen dragen ertoe bij dat mensen ondanks een handicap maatschappelijk kunnen blijven participeren. Ook onder de WMO kunnen mensen bij de gemeente terecht voor deze voorzieningen.

Paragraaf 4.3 Meedoen

Maatschappelijke participatie is een belangrijke voorwaarde voor het welbevinden van mensen. Om uiteenlopende redenen kunnen mensen (tijdelijk) niet in staat zijn volwaardig aan de samenleving deel te nemen. De redenen kunnen uiteenlopen van psychische problemen, problematisch alcoholgebruik, ruzie, problemen in de huiselijke sfeer, etc. De gemeente zorgt voor ondersteuning van deze mensen door het aanbieden van maatschappelijk werk.

Ook zijn er groepen inwoners die vanwege hun specifieke omstandigheden niet zelfstandig volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. De gemeente stelt zich ten doel om inclusief beleid te ontwikkelen. Dat wil zeggen dat de samenleving zo goed mogelijk moet zijn ingesteld op de participatie van leden die moeilijk zelfstandig kunnen deelnemen. Dat lukt evenwel niet altijd zonder hulp. De gemeente geeft daarom structureel aandacht aan groepen die het risico lopen op maatschappelijke uitsluiting zoals gehandicapten, ouderen, mensen met psychische problemen of beperkingen, minima en sommige groepen allochtonen.

Maatschappelijk werk

(zie project 14: ondersteuningsstructuur voor mensen met psychosociale problemen)

Met het aanbieden van maatschappelijk werk zorgt de gemeente voor kostenloze eerstelijns hulp aan mensen met psychosociale problemen. Het maatschappelijk werk fungeert als schakel tussen verschillende disciplines en voorzieningen. Het bereiken van sociale zelfredzaamheid staat bij de dienstverlening voorop. Maatschappelijk werk wordt aangeboden door de Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk Werk Rivierenland. De gemeente subsidieert. Door de komst van de WMO zal het maatschappelijk werk anders georganiseerd worden. Het maatschappelijk werk zal meer worden ingezet in samenhang met andere voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning. Het WMO-loket in de gemeente speelt hierin een centrale rol.

De gemeente neemt het voortouw in het opbouwen van een samenwerkingsverband waarbij professionals, semi-professionals en vrijwilligers de ondersteuning aan burgers vormen. Daarvoor moet draagvlak worden gezocht bij welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties. Ook moet de komende tijd veel worden geïnvesteerd in het opbouwen van een netwerk van aanbieders van professionele en vrijwillige diensten en moet meer gebruik gemaakt worden van de eigen kracht van cliënten en hun netwerk.

Ouderenbeleid

(zie project 6: herijking ouderenbeleid)

De gemeente streeft ernaar mensen met een ondersteuningsbehoefte in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen. De gemeente werkt daartoe samen met de welzijnsinstelling aan het vormgeven van 'levensloopbeleid'. Levensloopbeleid heeft drie doelen:

- zorgen dat mensen als ze ouder worden hun stuurkracht behouden;
- het in balans houden van de vijf levensdomeinen (arbeid en presteren, sociale relaties, materiele zekerheid, lichaam en geest en waarden en inspiratie); en
- het bieden van een geschikte woonomgeving.

Door de vorming van een brede welzijnsorganisatie samen met Palet, verdwijnt de subsidierelatie met de Stichting Welzijn Ouderen Culemborg. De gemeente gaat in de toekomst producten van de nieuwe welzijnsinstelling inkopen in plaats van de instelling te subsidiëren. Hiertoe moet de instelling een productenboek opstellen. Als het productenboek gereed is, kan worden bezien welke producten de gemeenten wil afnemen in het kader van het ouderenbeleid.

Sport voor ouderen en gehandicapten

In het kader van het breedtesportbeleid stimuleert de gemeente ouderen, gehandicapten en andere doelgroepen deel te nemen aan sportieve activiteiten. De sportmedewerker die met het subsidiegeld voor breedtesport is ingehuurd, benadert sportverenigingen en mensen uit de genoemde doelgroepen en brengt hen samen in activiteiten. Op het gebied van gehandicapten sport zijn in de gemeente twee stichtingen actief, de Stichting

Vrijstad en de Stichting Activas, die activiteiten organiseren voor mensen met een handicap. De gemeente ondersteunt deze stichtingen met een subsidie.

Paragraaf 4.4 Opgroeien

In de meeste gezinnen groeien kinderen op in een gezond en veilig klimaat. Sommige gezinnen hebben ondersteuning nodig. Ouders die niet in staat zijn zelfstandig een veilig en gezonde omgeving te bieden voor hun opgroeiende kinderen moeten daarbij worden geholpen. De gemeente streeft ernaar een adequaat vangnet te bieden voor gezinnen waar zich (ernstige) opvoedproblemen voordoen. Zo kan voorkomen worden dat een beroep op de jeugdzorg moet worden gedaan of dat kinderen bijvoorbeeld afglijden naar de criminaliteit.

Door verschillende oorzaken kunnen bij kinderen ontwikkelings- en leerachterstanden optreden. Bij leerachterstanden is taalachterstand hiervan vaak (mede) de oorzaak. Een vroegtijdige signalering van dergelijke problemen is van groot belang. Als tijdig ondersteuning wordt geboden, kan worden gezorgd dat het kind met zo min mogelijk achterstand aan zijn onderwijs carrière begint.

Opvoedingsondersteuning

Op peuterspeelzalen worden door jeugdverpleegkundigen opvoedingssprekuren gehouden. De middelen hiervoor komen nu nog uit het budget van het Kleine Stedenbeleid. De gemeente werkt aan uitbreiding van het aanbod aan opvoedingsondersteuning. Een mogelijkheid hiervoor is het instellen van een centrum voor jeugd en gezin waarvoor binnenkort mogelijk rijkssubsidies beschikbaar komen. In een dergelijk centrum bundelen partijen op het gebied van het jeugdbeleid hun aanbod en dienstverlening. In de kadernotitie onderwijsbeleid wordt hieraan aandacht besteed.

Signalering

De gemeente wil het reguliere peuterspeelzaalwerk en voorschoolse beleid verder met elkaar integreren om effectief voorschools beleid te kunnen voeren. Op dit moment bereikt de gemeente de helft van de kinderen met een achterstand met effectieve programma's. Het bereik kan worden vergroot als instellingen voor peuterspeelzaalwerk beter samenwerken op gebied van signalering, toeleiding, deskundigheidsbevordering, etc. De gemeente heeft daarom aan de instellingen voor peuterspeelzaalwerk de opdracht gegeven de mogelijkheden van meer samenwerking te onderzoeken om zo het bereik van kinderen met een achterstand te vergroten.

Bij het signaleren van problemen (en zonodig toeleiden naar zorg en ondersteuning) spelen ook andere partijen en structuren een rol. Hierbij kan worden gedacht aan het consultatiebureau en de zorgstructuur rondom scholen.

Leerplicht

Als leerplichtige kinderen niet op school verschijnen, wordt daarvan door de school melding gemaakt bij de leerplichtambtenaar. Het is de taak van de leerplichtambtenaar om ervoor te zorgen dat leerlingen niet uitvallen. De afgelopen jaren is er gaandeweg een accentverschuiving opgetreden van handhaving naar hulpverlening. De leerplichtambtenaar vervult een centrale functie in zorgstructuren rondom het onderwijs en vervult een belangrijke functie als schakel tussen school, partijen in het jeugdbeleid en gezinnen. Ook bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van jongeren boven de leerplichtige leeftijd speelt de leerplichtambtenaar een belangrijke rol. Om die reden werkt de gemeente aan het uitbreiden van het aantal beschikbare uren voor de leerplichtambtenaar.

Jongerenoverlast

Het rondhangen van jongeren in de openbare ruimte en daarmee gepaard gaande (ervaren) overlast is waarschijnlijk zou oud als de wereld. Er zijn altijd plekken geweest waar jongeren elkaar ontmoetten om met elkaar te praten, te flaneren en indruk te maken op vrienden en vriendinnen en misschien een partner te ontmoeten. Ook het verzet tegen dit rondhangen in zijn verschillende uitingsvormen is niet van vandaag of gisteren. Bij het aanpakken van overlast zoekt de gemeente naar oplossingen die voor zoveel mogelijk partijen acceptabel zijn. Uitgangspunt daarbij is wel dat de openbare ruimte ook gebruikt mag worden door jongeren.

Om overlast van het rondhangen van jongeren in de openbare ruimte beheersbaar te houden en daarmee samenhangende (gevoelde) onveiligheid, zijn in de gemeente Culemborg verschillende voorzieningen getroffen waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, te weten de jongerenontmoetingsplekken en de jongerenruimtes in

wijkcentrum de Salaamander en de Pitch in Terweyde en de Treffer Achter de Poort. Daarnaast worden er verschillende activiteiten ontplooid door het jongerenwerk om het rondhangen van jongeren op straat in goede banen te leiden.

Onder de schakel preventie valt ook het voorkomen dat kwetsbare jongeren, (jongeren die het bijvoorbeeld toch niet lukt of gelukt is om een diploma te halen of werk te vinden), terecht komen in het criminele circuit. Op de plekken waar de jongeren elkaar ontmoeten in de gemeente vindt dan ook signalering, activering en eventueel doorverwijzing plaats van kwetsbare jongeren naar hulpverlening. Het kernnetwerk en de jeugdinterventiewerker spelen hierbij een belangrijke rol.

Tot slot zijn er jongeren die ondanks diverse inspanningen 'afglijden' in crimineel gedrag. Crimineel gedrag kan niet getolereerd worden door de samenleving en indien jongeren (structureel) betraapt worden op dit gedrag volgt een strafrechtelijk traject via politie, OM, rechter en straf. De gemeente heeft slechts een kleine rol in dit traject. Na het uitzitten van een straf of het vervullen van een werkstraf is er echter reclassering die de jongeren helpt bij het vormgeven van een 'normaal' niet crimineel bestaan. Op dit moment wordt landelijk bekeken welke rol gemeenten zouden kunnen spelen bij het rehabiliteren van jongeren die vanuit het strafrechtelijk circuit terugkeren in de lokale samenleving.

Paragraaf 4.5 Rondkomen

Mensen die geen werk hebben of zeer laag betaald werk, kunnen financieel in de problemen komen. Financiële problemen zijn vaak bijzonder hardnekkig en ontwrichtend en moeten dus zoveel mogelijk worden voorkomen. De gemeente draagt hieraan bij door de minima zoveel als (wettelijk) mogelijk financieel tegemoet te komen, bijvoorbeeld door de lokale belastingen kwijt te schelden, bijzondere bijstand te verlenen en subsidie te geven voor maaltijdvoorziening aan ouderen met een laag inkomen. Als financiële problemen toch leiden tot schulden, moet worden voorkomen dat de situatie onbeheersbaar wordt en – als ergste consequentie – mensen hun huis uit worden gezet. Goede samenwerking om deze problemen tijdig te signaleren is geboden. Als problemen bekend zijn, biedt de gemeente schuldhulpverlening aan.

Minimabeleid

Inwoners met een inkomen tot 105% van de relevante bijstandsnorm kwamen in aanmerking voor het minimabeleid. Het minimabeleid bestaat uit een aantal elementen. Met de 'zorg voor zorgtoeslag' compenseert de gemeente chronisch zieken voor de extra kosten die hun ziekte met zich meebrengt. Ook biedt de gemeente een collectieve ziektekostenverzekering voor mensen met een bijstandsuitkering of een laag inkomen. Voor deelname aan activiteiten door kinderen van gezinnen met een minimuminkomen kent de gemeente de 'sopa' regeling. Gezinnen krijgen op grond van deze regeling een jaarlijkse bijdrage voor sportactiviteiten, schooluitjes, etc. Voor mensen met schulden wordt schuldhulpverlening geboden en worden budgetteringscursussen aangeboden. Tenslotte kunnen bijzondere kosten worden vergoed uit de bijzondere bijstand. Inmiddels is besloten om de inkomensgrenzen voor het minimabeleid te verruimen tot tot 110% van de bijstandsnorm.

Schuldhulpverlening

De gemeente biedt via het AMW (algemeen maatschappelijk werk) schuldhulpverlening aan inwoners die zodanige schulden hebben gemaakt dat zij die niet meer op eigen kracht kunnen aflossen. In sommige gevallen kan het Algemeen Maatschappelijk werk mensen helpen zelf hun problemen op te lossen. In andere gevallen schakelt de gemeente de Kredietbank in Utrecht in. Na een intake bij de gemeente worden mensen doorverwezen naar de Kredietbank. Zij moeten zelf contact zoeken met de Kredietbank. De Kredietbank kan een lening verstrekken om de gemaakte schulden af te lossen. De gemeente staat vaak garant voor de lening bij de Kredietbank. Ook doet de Kredietbank het budgetbeheer van de aanvrager. Hiervoor betaalt de aanvrager zelf. In gevallen waarin het inkomen niet toereikend is om naast afbetaling van de schuld ook de kosten voor het budgetbeheer te betalen, kan de gemeente bijspringen met bijzondere bijstand. Hetzelfde geldt voor de kosten voor een bewindvoerder die wordt toegewezen als de rechter heeft bepaald dat iemand niet in staat is zelf zijn financiële zaken te regelen.

Problematische huurschulden

Als mensen hun huur langere tijd niet (kunnen) betalen, lopen zij het risico uit hun huis te worden gezet. Zeker als er sprake is van gezinnen met kinderen, zijn de gevolgen van een uitzetting vaak ingrijpend. De gemeente kan in gevallen waarbij schulden buiten de schuld van de huurder om zijn ontstaan of waarin sprake is van gezinnen met kinderen uitzetting voorkomen door uit de bijzondere bijstand een voorschot te verstrekken. De gemeente neemt de huurschuld dan feitelijk over. Voorwaarde is wel dat de betrokken huurder meewerkt aan

schuldhulpverlening en/of schuldsanering. Daarnaast organiseert de gemeente samen met Betuws Wonen de cursus 'budgettering', het 'lik op stuk beleid' en het 'tweede kans beleid'.

Jongeren en schulden

Het (School)maatschappelijk werk is verzocht om een aanbod voor jongeren over schuldenproblematiek te ontwikkelen (budgetteringslessen). Dat aanbod is nog niet gereed. Wel biedt het NIBUD, in opdracht van de gemeente, een theatervoorstelling aan op scholen (voortgezet onderwijs) over dit onderwerp. Deze voorstelling zal in 2007 op de scholen draaien.

Het JIP (jongeren informatie punt) geeft voorlichting over schulden en budgetteren en Patch doet aan casusmanagement voor jongeren met meervoudige problematiek, waar schulden veelal onderdeel vanuit maken.

Pragraaf 4.6 Informeren

De beschikbaarheid en toegankelijkheid van informatie is een belangrijke voorwaarde om zelfstandig te kunnen leven voor mensen die ondersteuning nodig hebben. Niet iedereen kan zelf de juiste informatie vinden of op basis van de beschikbare informatie zelf keuzes maken, ook niet als deze op een geïntegreerde manier wordt aangeboden. Ook voelen sommige mensen schroom om een beroep te doen op de gemeente of andere instanties voor ondersteuning. De gemeente vindt het belangrijk dat deze mensen worden geholpen bij het vinden van de juiste ondersteuning.

Cliëntenondersteuning

In de gemeente zijn diverse adviseurs actief voor doelgroepen. Een ouderenadviseur/ zorgbemiddelaar houdt dagelijks spreekuur in het Trefpunt. Deze adviseur helpt ouderen bij het regelen van ondersteuning als zij daartoe zelf niet in staat zijn. Het gaat om ondersteuning 'op maat', bijvoorbeeld bij het zoeken naar een opvang voor een demente partner van een oudere die met vakantie wil, maar ook bij financiële zaken als een oudere daarmee moeite heeft. De welzijnsmakelaar bezoekt 75+ers om te inventariseren of en welke behoefte zij hebben aan ondersteuning op het gebied van welzijnsvoorzieningen en regelt dat vervolgens. De welzijnsmakelaar wordt gefinancierd door de subsidie Diensten wonen met zorg en is in dienst van ELK.

Ook kent de gemeente een seniorenvoorlichter voor allochtone vrouwen. De meeste allochtone ouderen in Culemborg hebben een zwakke maatschappelijke positie. Een klein aantal 45-plussers heeft een betaalde baan, een hoog aantal leeft van een uitkering. Bijna niemand beschikt over een volledige AOW-uitkering, omdat men onvoldoende jaren in Nederland heeft geleefd. Het aantal gezinsleden dat van het relatief lage inkomen moet rondkomen, is gemiddeld groter dan onder de autochtone ouderen. Weinig allochtone ouderen beheersen de Nederlandse taal goed en groot deel van vooral de Marokkaanse ouderen is ook in de eigen taal analfabeet. Sociale contacten vinden vooral in de eigen kring plaats. Familie speelt een belangrijke rol, zonder familie dreigt isolement.

In 2003 heeft een onderzoek plaatsgevonden onder Marokkaanse ouderen naar de behoefte aan ontmoetings- en voorlichtingsactiviteiten. Wat betreft de vrouwen is de conclusie dat er grote behoefte bestaat aan activiteiten op uiteenlopende gebieden (voorlichting, cursussen, sporten). In 2002 is het project allochtone vrouwen 45+ gestart, in eerste instantie op incidentele basis. Inmiddels dit een structurele voorziening.

De seniorenvoorlichtster voor oudere Marokkaanse vrouwen is aangesteld met als hoofdtaken: het inventariseren van de behoefte bij Marokkaanse vrouwen ten aanzien van activiteiten en voorzieningen op de gebieden wonen welzijn en zorg, het organiseren van activiteiten en het geven van voorlichting aan de doelgroep, zowel individueel als in groepsverband.

Bij de afdeling sociale zaken heeft de gemeente enkele intermediairs van allochtone afkomst aangenomen om beter contact te kunnen leggen met allochtonen in de gemeente. Zij geven informatie, begeleiden allochtonen met formulieren, aanvragen, bezoeken aan het CWI, etc.). Daarnaast hebben de intermediairs als primair doel de maatschappelijke participatie van allochtonen in de gemeente te stimuleren. Een voorbeeld van deze aanpak is het 'maatjesproject'. Vrijwilligers begeleiden (als 'maatje') een allochtone medeburger. Het gaat veelal om allochtone inwoners die al langer in Nederland verblijven, maar niet zijn ingeburgerd. Het maatjesproject draagt bij aan het inburgeren van deze groep allochtonen en helpt bruggen te slaan tussen autochtone en allochtone inwoners.

De verschillende doelgroepgerichte adviseurs hebben onderling goede contacten. Uitgangspunt is dat in het kader van de één-loketgedachte in de WMO een discussie gestart wordt over de integratie van de verschillende adviesfuncties. Het Friese project Umtinkers kan hiervoor als voorbeeld dienen. Umtinkers zijn

adviseurs/ondersteuners die samen met vragers van ondersteuning zoeken naar een oplossing op maat. Het gaat hierbij niet alleen om toeleiding naar (professionele en vrijwillige) voorzieningen of het geven van informatie en advies, maar ook om het helpen van mensen bij het organiseren van hun ondersteuning of bijvoorbeeld het opbouwen van een sociaal netwerk. Bij het werk van de Umtinkers is de ondersteuningsvraag van de aanvrager leidend. Wij denken in Culemborg aan de naam 'meedenkers'.

M.b.t de voorziening 'hulp bij het huishouden' zijn alle bestaande cliënten van de Wvg en de cliënten die al huishoudelijke verzorging ontvangen, via een brief op de hoogte gesteld van de veranderingen m.b.t de WMO. Daarnaast is een eenvoudige folder opgesteld waarin naast de gegevens over een aanvraag ook de contactgegevens van de verschillende aanbieders zijn vermeld. Voor groepen die relatief onbekend zijn met de zorgvoorzieningen worden informatiebijeenkomsten gehouden (b.v. allochtone ouderen). Naar aanleiding van het advies van de gehandicaptenraad wordt bekeken of het mogelijk is om de informatie voor mensen met een visusbeperking en functioneel analfabeten op een CD-rom te verstrekken, haalbaar is. Tenslotte wordt de informatie ook toegankelijk via het digitale loket. Via het gekozen systeem is de cliënt in staat om het aanbod te toetsen aan de individuele situatie en wensen. Voor mensen met een visusbeperking is de informatie in groot lettertype beschikbaar.

Naast de cliëntondersteuning die direct of indirect door de gemeente wordt geboden bestaat de mogelijkheid dat cliënten gebruik maken van de diensten van andere instanties zoals de ouderenadviseurs van ouderenbonden, vakbonden en MEE.

Paragraaf 4.7 Zorgen

Voor inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben, moet een adequaat aanbod beschikbaar zijn. De gemeente voorziet zelf in aanbod, bijvoorbeeld door het aanbieden van rolstoelen, vervoersvoorzieningen, woningaanpassingen en vanaf 1 januari 2007 hulp bij het huishouden. Op het gebied van inkomen biedt de gemeente een collectieve ziektekostenverzekering voor mensen met een WWB-uitkering en subsidieert de gemeente maaltijden in eetpunten. De gespecialiseerde zorg en ondersteuning die door de gemeente wordt geleverd in het kader van de OGGZ en de maatschappelijke opvang, is ondergebracht bij de GGD-Rivierenland.

Individuele voorzieningen

Een van de belangrijkste wijzigingen die de WMO met zich meebrengt is de overgang van de huishoudelijke verzorging van de AWBZ naar de gemeenten. Naast de 'oude' Wvg-voorzieningen verstrekt de gemeente vanaf 1 januari 2007 hulp in de huishouding. Bij hulp in de huishouding zijn drie categorieën te onderscheiden. In de eerste categorie gaat het om puur huishoudelijk werk (schoonmaken, opruimen, boodschappen doen, koken). Deze vorm van hulp in de huishouding wordt verstrekt aan mensen die vanwege een beperking (al dan niet tijdelijk) niet in staat zijn zelf het (hele) huishouden te doen. In de tweede categorie gaat het naast het verrichten van huishoudelijke taken ook om het 'in de gaten houden' van de cliënt (signaleringsfunctie). Deze vorm van ondersteuning kan worden ingezet als het gevaar bestaat dat de situatie van de cliënt verergert waardoor er zwaardere vormen van zorg nodig zijn. De derde categorie hulp in de huishouding is hulp bij het leren huishouden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om een weduwnaar die moet worden begeleid bij het op poten zetten van een zelfstandig huishouden.

Bij het vaststellen van de noodzaak van het verstrekken van hulp in de huishouding wordt gekeken naar de bijdrage die huisgenoten kunnen leveren aan de huishouding. Dit geldt ook in situaties waarin huisgenoten dat niet gewend zijn of daarvoor weinig tijd hebben. Onder de AWBZ geldt hiervoor het Protocol Gebruikelijke Zorg. Hierin wordt objectief vastgelegd welke bijdrage aan het huishouden kan worden beschouwd als 'gebruikelijk'. Ook de gemeente zal dit protocol als leidraad gebruiken bij het beoordelen van de noodzaak van het inzetten van hulp in de huishouding.

Voor huishoudelijke verzorging worden onder de AWBZ eigen bijdragen gevraagd. Het budget dat de gemeente krijgt voor de uitvoering van deze taak, is afgestemd op het heffen van eigen bijdragen. Ook voor de voorzieningen die in het kader van de Wvg werden verstrekt gold sinds 2006 een eigenbijdrageregeling. De gemeente hanteert voor WMO-voorzieningen de eigen bijdrageregeling. De regeling die daarvoor in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is vastgelegd volgt in grote lijnen de regeling zoals die geldt voor voorzieningen in de AWBZ.

Met de komst van de WMO krijgt de gemeente een aantal nieuwe taken bij het ondersteunen van burgers. De gemeente wordt verantwoordelijk voor het verstrekken van huishoudelijke hulp naast de al bestaande individuele voorzieningen die voor de inwerkingtreding van de WMO onder de Wvg vielen. Daarnaast draagt de WMO gemeenten op het aanbod aan individuele voorzieningen 'samenhangend af te stemmen op de situatie van

de aanvrager'. De gemeente moet dus maatwerk leveren en zich niet beperken tot het vaststellen van een aanspraak op professionele zorg of ondersteuning. De gemeente krijgt tenslotte een algemene regierol opgedragen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

De komst van de WMO betekent hiermee een verbreding van de dienstverlening aan burgers. Het zoeken naar een oplossing voor beperkingen die mensen ondervinden in hun zelfstandig functioneren staat centraal. De gemeente krijgt de taak inwoners te informeren en adviseren over alle mogelijkheden voor ondersteuning. Naast informatie en advies is de gemeente verantwoordelijk voor de verstrekking van professionele voorzieningen zoals rolstoelen, woningaanpassingen, vervoersvergoedingen, het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) en hulp bij het huishouden. De ondersteuning die de gemeente biedt, gaat echter verder. Taken die onder de dienstverlening vallen zijn:

- het ondersteunen en begeleiden van mensen met een ondersteuningsbehoefte die niet zelfstandig hun ondersteuning kunnen regelen;
- het ondersteunen van mantelzorgers;
- het ondersteunen bij het versterken van het persoonlijk netwerk van mensen met een ondersteuningsbehoefte;
- het afstemmen van de ondersteuning die door verschillende partijen wordt geboden aan een persoon of gezin;
- het ondersteunen van mensen met een ondersteuningsbehoefte bij het vinden van ondersteuning van particuliere (vrijwilligers) organisaties.

De nieuwe vormen van dienstverlening worden geleidelijk ingevoerd vanaf 1 januari 2007. In eerste instantie wordt hiervoor het bestaande loket, het trefpunt zorg en welzijn omgevormd tot WMO-loket. Op langere termijn gaat deze dienstverlening op in het integrale WMO-loket dat gezamenlijk met partners wordt opgezet.

In september 2006 heeft de gemeenteraad de Verordening maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Het verstrekkingenbeleid ten aanzien van aanpassingen aan woningen, vervoersvoorzieningen (waaronder Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV)) en rolstoelen (vastgelegd in de Verordening maatschappelijke ondersteuning) zoals dat in de nieuwe verordening is vastgelegd, is grotendeels gelijk aan het verstrekkingenbeleid onder de Wet voorzieningen gehandicapten. Belangrijkste wijzigingen in de verordening betreffen:

- de introductie van de hulp bij het huishouden als individuele voorziening.
- de keuzevrijheid tussen een voorziening in natura en een persoonsgebonden budget.

De WMO voegt de hulp bij het huishouden toe aan de individuele voorzieningen die de gemeente verstrekt. De verordening maakt het mogelijk hulp bij het huishouden te verstrekken als 'algemene voorziening' of als 'individuele voorziening'. Het gaat bij hulp bij het huishouden als algemene voorziening om hulp die incidenteel nodig is (bijvoorbeeld ter vervanging van een zieke mantelzorger). Voor hulp bij het huishouden die langer nodig is, vindt een indicatie plaats en wordt de hulp als individuele voorziening verstrekt. De gebruiker kan dan kiezen voor een persoonsgebonden budget.

De Wet maatschappelijke ondersteuning bepaalt dat de gemeente 'de verkrijging van individuele voorzieningen' samenhangend moet afstemmen 'op de situatie van de aanvrager'. Hierin is het uitgangspunt vervat dat de gemeente te aller tijde maatwerk moet leveren. Door bij de intake voor (naar verwachting) langdurige ondersteuning het netwerk van de aanvrager en eventueel andere (professionele) partijen te betrekken, kan maatwerk worden geleverd. Uitgangspunt is dat professionele hulp een van de elementen is waaruit de ondersteuning kan bestaan. Andere elementen zijn bijvoorbeeld netwerkondersteuning, mantelzorg en mantelzorgondersteuning, de inzet van vrijwilligers, welzijnsdiensten of een of meer andere voorzieningen op grond van deze verordening. Het eerste jaar na invoering van de WMO wordt geëxperimenteerd met methoden om het eigen netwerk van de cliënt de regie te laten voeren over de inzet van professionele ondersteuning.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)

Het beleid van de regio op het gebied van OGGZ is er op gericht om mensen in ernstige probleemsituaties te ondersteunen in het weer opbouwen van een zelfstandig bestaan. Rivierenland investeert daarbij niet alleen in preventie (het tegengaan van maatschappelijke uitval), maar ook in opvang en maatschappelijk herstel. Daartoe is een breed pakket van maatregelen opgezet:

- Meldpunt Bijzondere Zorg: een OGGZ-voorziening waar multiprobleemsituaties gesignaleerd, geanalyseerd en toegeleid worden naar zorg.
- Patch: een preventieproject voor risicojongeren (uitgevoerd door bureau Jeugdzorg en Gelderse Roos Rivierenland).
- Een dagopvang Dak en Thuislozen inclusief een outreachende functie voor verwijzing naar tijdelijk plaatsen van dak- en thuislozen (uitgevoerd door Arcuris/De Grift).
- Een winternachtopvang (uitgevoerd door Arcuris/De Grift).
- Bemoeizorg (uitgevoerd door Gelderse Roos Rivierenland).

Daarnaast zijn er in diverse gemeenten vormen van lokale zorgnetwerken die gekoppeld zijn aan het regionale meervoudige problematiek-netwerk. In Culemborg is dat het overleg 'mensen tussen wal en schip'.

Doelstelling van het beleid is met elkaar zorg te dragen voor complexe, meervoudige probleemsituaties in de regio. Daarbij wil men voorkomen dat instellingen en/of medewerkers de 'hete aardappel' - door gebrek aan ketenzorg en sluitende werkafspraken - aan elkaar doorgeven. De Regio stelt de vraag van bevolking en cliënten en een samenhangend aanbod van instellingen centraal.

Gezien de omvang van de regio (215.000 inwoners) en door de grote geografische afstand tot bovenlokale OGGZ/MO-voorzieningen (in Nijmegen, Arnhem, Utrecht en Den Bosch) is er in Rivierenland een sterke behoefte aan een sober, maar afdoende MO/OGGZ pakket. De negen regiogemeenten van Rivierenland zijn hard op weg om dat samen met diverse samenwerkingspartners te realiseren. Uitgangspunt is dat inwoners uit de regio die dak- en/of thuisloos worden, zoveel mogelijk passende preventie, zorg en dienstverlening in de directe nabijheid van de oorspronkelijke woonplaats ontvangen. Namelijk daar waar zij nog ankerpunten hebben op basis waarvan zij met de nodige ondersteuning weer een zo zelfstandig mogelijk bestaan kunnen opbouwen.

In het uitvoeringsprogramma is voor 2007 ondermeer opgenomen dat in Tiel en Culemborg gestart wordt met een sociaal pension.

Verslavingszorg

Een bijzonder kwetsbare groep inwoners zijn mensen met een verslaving. Zij hebben een grotere kans op gezondheidsproblemen en sociale problemen en lopen een grotere kans in aanraking te komen met politie en justitie. Verslavingsbeleid valt niet onder OGGZ/MO-beleid in Rivierenland, maar is wel onderdeel van beleid en begroting van de Regio Rivierenland. Ten aanzien van de verslavingszorg voert de Regio een eigenstandig beleid aanvullend op het beleid van de centrumgemeente. De uitvoerende instantie Grift heeft een breed pakket van preventie en interventies op het gebied van verslaving, waarvoor Regio Rivierenland een substantiële subsidie verstrekt. In 2006 is op verzoek van de gemeenten onderzocht of dit aanbod toereikend is en aansluit op de behoefte binnen gemeenten. Uitkomsten zijn o.a. dat het alcoholgebruik onder jongeren veel aandacht vraagt en dat verslavend medicijngebruik onder ouderen zorgelijk is.

Extra interventies die vanaf 2007 op stapel staan zijn: het ontwikkelen van een integraal matigingsbeleid op het gebied van alcoholgebruik, outreachend werken gestalte geven door aan te sluiten bij het lokale straathoek- en jongerenwerk en daardoor bij te dragen aan een sluitende zorgketen voor de jeugd, deelname aan lokale netwerken (zoals b.v. PEC), extra inzet plegen op preventie en monitoring, signaleren van medicijngebruik onder ouderen en in kaart brengen van de risico's hiervan. Deze extra inzet kan voor 2007 kostenneutraal plaatsvinden.

Vanaf 2008 wordt het productenboek en de hoogte van de bijdrage van Regio Rivierenland opnieuw vastgesteld, uiteraard in nauw overleg en afstemming met de medefinancier centrumgemeente Nijmegen.

Nazorg van Ex-gedetineerden

De nazorg van ex-gedetineerden is een van de laatste thema's die aan de WMO zijn toegevoegd. Dit gaat overigens gepaard met veel discussie. Justitie heeft gemeend deze verantwoordelijkheid neer te leggen bij gemeenten zonder daarvoor middelen of instrumenten ter beschikking te stellen en zonder ervoor te zorgen dat ze haar registratiesysteem op orde heeft. Bovendien weigert ze gemeenten de aard van het delict van betrokken personen te melden. Wel is er een regeling in het kader van het grote stedenbeleid voor veelplegers. Hiervoor

ontvangen de **grote** steden ook middelen, maar ook zij vechten de uitbreiding van verantwoordelijkheid naar de algemene groep ex gedetineerden, zonder extra middelen aan.

Een aantal gemeenten heeft inmiddels wel een coördinatiepunt dat zich bezighoudt met de begeleiding van ex-gedetineerden. In Culemborg is nog geen expliciet beleid op dit gebied, wel wordt in de regio het terugkeer traject van jeugdige ex- delinquenten opgepakt. Vooralsnog zullen we voor het overige ons beperken tot praktische procesafspraken als zich een probleem voordoet. Daarin worden bestaande netwerken zoals het overleg 'mensen tussen wal en schip' en het kernnetwerk jeugd betrokken.

Hoofdstuk 5

Uitvoeringsprogramma WMO “werken aan een sterke samenleving”

Inleiding

In het eerste deel van dit beleidsplan is in drie hoofdstukken beschreven wat de gemeente nu doet en blijft doen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. In dit gedeelte wordt extra aandacht besteed aan de speerpunten van beleid. Deze speerpunten zijn vertaald naar projecten en vormen samen het uitvoeringsprogramma WMO voor de komende vier jaar.

Doel van het uitvoeringsprogramma WMO

Het algemene doel van het uitvoeringsprogramma ‘werken aan een sterke samenleving’ is om te komen tot een adequaat en samenhangend stelsel van individuele, doelgroepgerichte en collectieve voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning.

Concrete doelen die hieruit voortvloeien zijn:

- algemeen beleid ontwikkelen dat ertoe leidt dat mensen met beperkingen zoveel mogelijk zonder individuele ondersteuning kunnen participeren: inclusief beleid,
- zorgen voor een heldere informatie, advies en ondersteuningsstructuur voor mensen met een ondersteuningsbehoefte: het WMO loket,
- zorgen voor een sluitende aanpak in het aanbod van preventieve voorzieningen voor de jeugd: de sluitende keten,
- vergroten en verbeteren van de onderlinge contacten tussen inwoners en de bereikbaarheid elkaar bij te staan: sociale cohesie,
- zorgen voor een duurzaam betaalbaar stelsel van individuele voorzieningen voor mensen die ondersteuning nodig hebben en niet in staat zijn daarvoor zelf de kosten te betalen,
- Het bevorderen van de participatie en emancipatie van burgers.

Het WMO uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaar kent 7 programma lijnen: Wonen, ontmoeten, meedoen, opgroeien, rondkomen, informeren en zorgen. De projecten die voor de komende jaren op stapel staan zijn per programmalijn benoemd.

In een aantal gevallen betreft het vastgesteld beleid dat vanwege de relatie met de WMO specifiek benoemd is. De nieuwe projecten en projectonderdelen vloeien direct voort uit de kadernota WMO. In de bijlagen 1,2,3 staan de projecten gegroepeerd naar vastgesteld, nieuw en gemengd beleid.

Er zit qua beschrijving veel verschillen tussen de genoemde projecten. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat een aantal projecten al in de uitvoeringsfase verkeert en andere nog slechts procesmatig zijn benoemd of als deel project binnen een bestaand project.

In de tabel aan het eind van dit hoofdstuk zijn de projecten en actiepunten weggezet in de tijd en is aangegeven op welke prestatievelden de projecten betrekking hebben. In de lay-out is weergegeven wat de status is van de projecten of projectonderdelen (*nieuw* of vastgesteld beleid) en wat **majeure** projecten zijn. Verder is in deze tabel per actiepoint aangegeven in welke fase dit verkeert.

5.1 Programmalijn 1: wonen

'Voor het realiseren en in stand houden van een sterke samenleving moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan. Goede woningen, veiligheid, bereikbaarheid en voorzieningen maken daarvan in ieder geval deel uit. Daarnaast dienen er verbindingen te worden gelegd om te zorgen dat er sociale samenhang is in de wijken. Verbindingen tussen organisaties, adviesraden, gebruikersgroepen en wijkbewoners zijn nodig om te komen tot een leefbare buurt. Tenslotte hebben sommige inwoners bij het wonen individuele ondersteuning nodig; hetzij in de vorm van fysieke hulp, hetzij in de vorm van geestelijke hulp.'

Project 1: inrichting openbare ruimte voor mensen met een beperking Culemborg toegankelijk
Status <ul style="list-style-type: none">• gemengd beleid• nieuwe onderdelen in orientatiefase
Achtergrond <p>In de kadernota is vastgesteld dat collectieve maatregelen voorliggend zijn aan individuele voorzieningen. Dat betekent o.a. dat een prettige en veilige leefomgeving en de bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen uitgangspunt zijn voor de (her)ontwikkeling voor de stad.</p>
Doel <p>optimaliseren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen voor mensen met een beperking</p>
Acties: <ol style="list-style-type: none">1. WMO Criteria vaststellen voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen (keuze kadernota),2. In samenwerking met de gehandicaptenraad onderzoeken hoe het op dit moment gesteld is met de toegankelijkheid van de openbare ruimte en openbare gebouwen voor mensen met een lichamelijke beperking,3. De behoefte onderzoeken naar speelvoorzieningen voor kinderen met een lichamelijke beperking,4. Op basis van vastgesteld beleid aanpassingen aan de openbare ruimte plannen in de Woonwelzijnzorgzones.
Projectleiding <p>Ruimte</p>
Planning <ol style="list-style-type: none">1. 2007 worden de WMO criteria vastgesteld.2. Vanaf 2008 wordt deze criteria gebruikt bij (her)inrichtings-, ontwikkelings- en beheerplannen.3. In 2007 wordt vanuit het wwzz project het initiatief genomen om met de afdeling beheer afspraken te maken over de planning van noodzakelijke aanpassingen.4. Behoeftesonderzoek speelvoorzieningen 2008.

Project 2: bereikbaarheid en veiligheid wijken Culemborg veilig en bereikbaar	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaand beleid • deels initiatieffase, deels definitiefase.
Achtergrond	Op het gebied van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en vervoersmogelijkheden is sprake van een aantal knelpunten voor mensen met een beperking .
Doelen:	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren toegankelijkheid stationsomgeving (OSV- project), • Verkeersinfrastructuur in de Wowezozo's aanpassen op de doelgroep met een ondersteuningsbehoefte, • Realiseren aanbod doelgroepenvervoer.
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. hanteren van het aspect toegankelijkheid als speerpunt in het project stationsomgeving, 2. In de periode voor realisatie van het project stationsomgeving met de NS zoeken naar een tussenoplossing om de toegankelijkheid te verbeteren, 3. maken van een ontwerp en een planning voor de inrichting van de openbare ruimte in de wowezozo's en de toegangswegen naar voorzieningen daarbuiten, 4. In samenwerking met gebruikersgroepen mogelijkheden verkennen om te komen tot een vervoersaanbod.
Projectleiding	Ruimte
Planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. De onderhandelingen met de NS zijn in 2006 gestart, 2. De planning voor het maken van een inrichtingsplan voor de openbare ruimte in de wowezozo's maakt deel van het vervolgtraject van het programma woonwelzijnzorgzones. Dit vervolgtraject is in oktober 2006 gestart. De planningen voor deelprojecten worden in 2007 bekend.

5.2 Programmalijn 2: ontmoeten

In een sterke samenleving is ontmoeting een belangrijk aspect. Het faciliteren van ontmoeting betekent investeren in vanzelfsprekende onderlinge betrokkenheid. Ontmoetingsplekken in buurten en de aanwezigheid van sociaal-cultureel werk, sport en spelmogelijkheden zijn middelen om ontmoetingen mogelijk te maken en te stimuleren. Soms is faciliteren echter niet voldoende. Er zijn mensen die zelf niet in staat zijn om hun sociaal netwerk op te bouwen of in stand te houden. Naast het signaleren van eenzaamheid en isolement is een outreachende benadering om deze vormen van uitsluiting te voorkomen en te bestrijden noodzakelijk.

Project 3: accommodaties in wijken en buurten Culemborgers ontmoeten elkaar
<p>Status</p> <ul style="list-style-type: none">• bestaand beleid• deels initiatief, definitie, realisatie
<p>Achtergrond</p> <p>In de voorzieningen visie is voor de drie stadsgebieden vastgesteld hoeveel en welke fysieke voorzieningen (accommodaties) minimaal nodig zijn om "ontmoeten" te faciliteren. Deze aanbevelingen moeten in komende jaren gerealiseerd worden.</p>
<p>Doel</p> <p>Accommodaties in de wijk ter beschikking stellen om ontmoeting te faciliteren</p>
<p>Acties:</p> <ol style="list-style-type: none">1. opstellen van een plan voor het gebruik van de Salaamander dat is toegerust op maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe wettelijke taken,2. opstellen van een ontwerpprogramma van eisen voor aanpassingen aan de Salaamander w.o. aanpassing van de hoofdingang,3. opstellen van een plan voor het beheer van de Salaamander en andere gemeentelijke gebouwen w.o. de sporthallen. Het oorspronkelijke plan voor beheer van de Salaamander heeft een stadsbrede invulling gekregen,4. realisatie van wijk en buurt steunpunten in de wowezozo's, realiseren van ruimtes met een buurtfunctie in twee brede scholen,5. onderzoeken van de (fysieke en financiële) mogelijkheden van een kleinschalige ontmoetingsruimte voor jongeren in de nieuwe sporthal in Parijsch Zuid ; betreft definitief – ontwerpprogramma,6. opstellen programma ontmoetingsruimte voor jongeren in de sporthal Parijsch-Zuid.
<p>Projectleiding</p> <p>Maza</p>
<p>Planning</p> <ol style="list-style-type: none">1. Plan voor gebruik Salaamander april 2007.2. Ontwerpprogramma van eisen voor aanpassingen aan de Salaamander december 2007.3. Plan voor beheer Salaamander december 2007 .4. Realisatie brede school west juni 2008 .5. Conceptprogramma brede school oost december 2007.6. Realisatie wijksteunpunt wowezozo west augustus 2008.7. Overige steunpunten wowezozo 2008-2010 .8. Definitief - ontwerpprogramma realisatie jongerenruimte in sporthal Parijsch Zuid september 2007.9. Opstellen programma jongerenruimte in sporthal Parijsch Zuid 2009.

5.3 Programmalijn 3: meedoen

Een sterke samenleving veronderstelt dat iedereen die er deel vanuit maakt volwaardig kan participeren. Collectieve voorzieningen dienen ervoor om iedereen in staat te stellen om mee te doen in de samenleving. Om deze voorzieningen optimaal in te kunnen zetten worden er verbindingen gelegd tussen participatie verhogende projecten en worden buurt- en wijkinitiatieven ondersteund. Daar waar al deze algemene prikkels ontoereikend zijn is individuele steun noodzakelijk. In de preventieve zin is structureel aandacht voor groepen die het risico lopen op maatschappelijke uitsluiting.

Project 4: thema's kleine stedenbeleid Culemborg krijgt een kans
Status <ul style="list-style-type: none">• bestaand beleid• realisatiefase
Achtergrond <p>Een aantal buurten in Culemborg vereist extra aandacht op zowel fysiek als sociaal gebied. Met het kleine stedenbeleid wil Culemborg in 2006 en 2007 op buurtniveau investeren in een sociaal programma dat voorziet in een impuls voor de bewoners van drie buurten. Bij de provincie zijn middelen aangevraagd om het beleid de komende 4 jaar te kunnen continueren.</p>
Doelen <p>De doelen per buurt zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• Staatsliedenbuurt moet weer gezond en vitaal worden,• Achter de poort mag niet verder afzakken,• De Nieuwstad biedt veel kansen.
Acties: <ol style="list-style-type: none">1. bevorderen van empowerment,2. bevorderen van opvoedingsvaardigheden,3. activering scholing en werk,4. bevorderen van onderlinge hulp,5. invulling geven aan vrije tijdsbesteding,6. bevorderen van veiligheid en veiligheidsbeleving.
Projectleiding <p>Maza</p>
Planning <ul style="list-style-type: none">• Het klein stedenbeleid programma loopt van 2006 tot 2008. Daarna wordt gezien welke activiteiten worden gecontinueerd.

Project 5: sociale cohesie op buurtniveau Culemborgers voor elkaar	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • gemengd beleid • nieuwe onderdelen in orientatiefase
Achtergrond	In wijken en buurten zijn de vanzelfsprekende structuren en instituties verzwakt, waardoor de onderlinge betrokkenheid van buurtbewoners afneemt.
Doel	Versterken van de betrokkenheid in buurten door de capaciteit van buurtbewoners beter te benutten.
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. inzetten van buurtbudgetten voor initiatieven op het gebied van sociale cohesie, 2. inzetten van opbouwwerk om de kennis en talenten van inwoners te inventariseren en mobiliseren, 3. stimuleren van sport in de wijk, 4. <i>inzetten van netwerkmethodes als experiment om de eigen kracht van inwoners met een ondersteuningsbehoefte te versterken,</i> 5. <i>in kaart brengen van huidige activiteiten op het gebied van leefbaarheid, vrijwilligers en mantelzorgers,</i> 6. <i>mogelijkheden onderzoeken van buurtgerichte mantelzorg ondersteuning,</i> 7. <i>samen met vrijwilligersorganisaties onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om vrijwilligerswerk buurtgericht in te zetten.</i>
Projectleiding	Maza
Planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. De planning van de nieuwe onderdelen wordt in 2007 gemaakt. Op de bestaande deelactiviteiten lopen al initiatieven. 2. In 2007 wordt een experiment met netwerkondersteuning gestart.

Project 6: herijking ouderenbeleid Culemborgers levenswijs	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nieuw beleid</i> • orientatiefase
Achtergrond	Het huidige ouderenbeleid beperkt zich tot een beleidscontext die als onderlegger fungeert voor af te nemen welzijnsproducten. In het licht van de WMO is dit een ontoereikende benadering. In de komende jaren zal het levensloopmodel het uitgangspunt worden voor de ondersteuning van ouderen. De levensloopbenadering gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van ieder individu om zijn persoonlijke levensloop en de gewenste kwaliteit van het leven te plannen en te sturen. Veel ouderen hebben daarbij ondersteuning nodig. Dit vereist maatwerk. Als blijkt dat het levensloopbeleid een goed uitgangspunt vormt voor de ondersteuning voor ouderen wordt dit ook als uitgangspunt gehanteerd voor de ondersteuning van 0-100 jaar.
Doel	Ouderen in staat stellen om zo lang mogelijk zelfstandig en volwaardig deel te nemen aan de maatschappij.
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>beschrijven wat de behoeften zijn voor ouderen om zelfstandig te wonen en leven,</i> 2. <i>beschrijven wat de behoeften zijn voor ouderen om maatschappelijk te kunnen blijven participeren,</i> 3. <i>ontwikkelen van een signalerings- en ondersteuningsstelsel voor potentieel kwetsbare ouderen,</i> 4. <i>Maken van (nieuwe) prestatie en productafspraken met organisaties op het gebied van wonen welzijn en zorg.</i>
Projectleiding	Maza
Planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2006 en 2007 is door ELK een rapport opgesteld met daarin de resultaten van een onderzoek naar de behoeften van 75-plussers op het gebied van wonen, welzijn en zorgonderzoek, 2. Met betrekking tot actie 2 en 3 wordt in 2008 gestart.

Project 7: participatie allochtone burgers 'Verre' Culemborgers dichterbij
<p>Status</p> <ul style="list-style-type: none"> • gemengd beleid • nieuwe onderdelen in orientatiefase
<p>Achtergrond</p> <p>20 % van de Culemborgers is van allochtone afkomst. Een deel van deze doelgroep participeert onvoldoende aan de Culemborgse samenleving. Om de participatie en emancipatie van allochtone inwoners te ondersteunen worden op verschillende deelterreinen activiteiten georganiseerd w.o. inburgeringactiviteiten (wet inburgering) en activeringsactiviteiten (kleine stedenbeleid, activeringscentrum, maatschappelijke stages etc). Een drietal zelforganisaties ontvangen een huursubsidie waarmee (ontmoetings)activiteiten worden gefaciliteerd. Het is wenselijk om de resultaten van dit beleid te volgen en de participatie en emancipatie van allochtone burgers op een breder terrein te ondersteunen.</p>
<p>Doel</p> <p>de participatie van allochtone burgers op alle terreinen vergroten.</p>
<p>Acties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>monitoren van de resultaten van de maatschappelijke participatie van allochtone inwoners en toetsing van de toegankelijkheid van voorzieningen,</i> 2. <i>nieuwe manieren zoeken om in contact te komen/blijven met allochtone inwoners,</i> 3. <i>ondersteunen van de emancipatiebeweging onder allochtone vrouwen,</i> 4. <i>opstellen van activeringsprogramma's op verschillende beleidsterreinen,</i> 5. <i>introduceren van een gemeentelijk aanspreekpunt voor allochtonen.</i>
<p>Projectleiding</p> <p>Maza</p>
<p>Planning</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Start nieuwe projectonderdelen september 2007. 2. bestaande onderdelen in het kader van het KSB

Project 8: Participatiemeter Culemborgers doen mee
<p>Status</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>nieuw beleid</i> • orientatiefase
<p>Achtergrond</p> <p>In 2005 is een Nulmeting Minderhedenbeleid opgesteld. Hierin zijn alle integratieactiviteiten binnen de beleidsvelden beschreven en is gekeken naar de resultaten en effecten van het beleid. Over de werkwijze is in grote lijnen geconstateerd dat veel beleid op diverse terreinen wordt uitgevoerd, maar over de resultaten van het beleid weinig kwantitatieve en kwalitatieve gegevens beschikbaar zijn. Er vindt geen systematische evaluatie plaats waardoor resultaten en effecten niet bekend zijn.</p>
<p>Doel</p> <p>Checklist ontwikkelen, waarmee doelen helder en concreet kunnen worden bepaald, evenals toetsingscriteria en meetinstrumenten .</p>
<p>Acties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>opstellen criteria participatie en emancipatie o.a. in overleg met de doelgroepen,</i> 2. <i>vaststellen van een participatiemeter voor meerdere beleidsterreinen.</i>
<p>Projectleiding</p> <p>Maza</p>
<p>Planning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Januari 2008.

Project 9: vrijwilligersondersteuning Culemborgers helpen elkaar	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • gemengd beleid • deels in oriëntatiefase, deels in realisatiefase
Achtergrond	Het VIP was een dienst van de gemeente waarvoor personele capaciteit wordt ingekocht. Door de komst van de WMO is het uitgangspunt dat het VIP in de toekomst ondergebracht wordt bij de brede welzijnsinstelling ELK en haar werkwijze aanpast aan de doelstellingen van de WMO.
Doel	Zorgen voor een bloeiend vrijwilligersklimaat waarin organisaties en individuele vrijwilligers uit Culemborg zich gewaardeerd en ondersteund voelen.
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. inzetten van een collectieve aansprakelijkheidsverzekering voor bestuurders van vrijwilligersorganisaties, 2. werven van vrijwilligers onder klantenbestand Sozawe, 3. <i>in samenwerking met vrijwilligersorganisaties de mogelijkheden onderzoeken om buurtgericht vrijwilligerswerk te organiseren,</i> 4. faciliteren en stimuleren van maatschappelijke stages, 5. <i>inbedding VIP bij ELK.</i>
Projectleiding	Maza
Planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. De aansprakelijkheidsverzekering gaat in 2008 in 2. De werving bij Sozawe loopt 3. In 2007 wordt de start gemaakt met het maken van een plan van aanpak voor buurtgericht vrijwilligerswerk 4. De maatschappelijke stages lopen 5. Inbedding VIP bij ELK 2007-2008

5.4 Programmalijn 4: opgroeien

' Zorgen voor een gezond en veilig klimaat voor kinderen en jongeren betekent investeren in een sterke samenleving. De aanwezigheid van goede opleidingsmogelijkheden, zinvolle vrijetijdsbesteding en preventieve jeugdgezondheidszorg dragen bij aan een gezond en veilig klimaat voor opgroeiende kinderen. Daar waar ouders niet in staat zijn een dergelijk klimaat te scheppen biedt een sluitende (zorg)keten een vangnet.'

Project 10: sluitende aanpak jeugd Culemborgse jeugd versterkt
Status <ul style="list-style-type: none">• bestaand beleid• deels in definitiefase deels in realisatiefase
Achtergrond <p>Het aanbod van hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders is uitgebreid en divers. De afstemming van deze hulpverlening kan beter, evenals de bekendheid van het hulpaanbod. Daarnaast is de ouderbetrokkenheid bij specifieke doelgroepen onvoldoende.</p>
Doel <p>Het optimaliseren van een sluitende ketenaanpak van 0-23 jaar zodat kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen naar hun capaciteiten en op een zelfstandige en zinvolle wijze kunnen participeren in het maatschappelijke en economische leven. Uitgangspunten voor een sluitende aanpak zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• goede samenwerking en afstemming tussen organisaties die zich bezighouden met kinderen, jongeren en hun ouders,• goede signalering binnen de keten van problemen die om interventie vragen (niet alleen kindgericht maar ook gezinsgericht),• adequate doorverwijzing van signalen aan de organisaties die het meest toegerust zijn om te ondersteunen,• Voldoende capaciteit op lokaal en regionaal niveau om te ondersteunen,
Acties: <ol style="list-style-type: none">1. in het kader van een convenant met de provincie het voorland van de jeugdzorg in kaart te brengen en te versterken,2. Bij de actualisering van het lokale onderwijsbeleid (2006-2010) de onderwijsinstellingen betrekken bij de ontwikkeling van de ketenaanpak en zorgen voor een goede aansluiting tussen schoolinterne en schoolexterne zorgstructuren,3. ondersteuning bieden aan partners bij de ontwikkeling van een methode om de ouderbetrokkenheid te vergroten,4. tot stand brengen van een integrale beleidsvoering,5. optimaal gebruik maken van huidige voorzieningen,6. Ontwikkelen pilot centrum jeugd en gezin.
Projectleiding <p>Maza</p>
Planning <ol style="list-style-type: none">1. Inventarisatie voorland jeugdzorg 2007-2008.2. Actualiseren onderwijsbeleid 2006-2010.3. Realiseren sluitende ketenaanpak 2007- 2010.4. Pilot centrum jeugd en gezin 2007-2008.

5.5 Programmalijn 5: rondkomen

'Een sterke samenleving is een solidaire samenleving die mensen om welke reden dan ook niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien niet aan hun lot overlaat. Een goed lokaal economisch klimaat, waardoor voor zoveel mogelijk inwoners betaald werk voor handen is, is een randvoorwaarde om te voorkomen dat mensen in een financiële afhankelijkheidspositie komen. Daar waar mensen problemen hebben om toegang te (her) krijgen op de arbeidsmarkt worden voorzieningen geboden om hen daarbij te helpen.

Ernstige problemen van financiële aard worden zo snel mogelijk gesignaleerd om escalatie te voorkomen. Daarvoor wordt samengewerkt met de woningbouwcorporatie omdat deze meestal de signalen het eerst waarneemt. Voor mensen met een minimuminkomen zijn er diverse financiële tegemoetkomingen mogelijk, variërend van bijzondere bijstand tot subsidie op maaltijden voor ouderen. Daar waar echt sprake is van een schuldprobleem wordt schuldhulpverlening aangeboden.'

Op deze programmalijn zijn geen specifieke speerpunten benoemd. De lopende trajecten staan beschreven in het eerste deel van het beleidsplan.

5.6 Programmalijn 6: informeren

'In een sterke samenleving kunnen mensen in principe hun eigen weg vinden als zij ondersteuning of zorg nodig hebben. Voorwaarde hiervoor is de beschikbaarheid en toegankelijkheid van goede informatie. In het loket wordt de informatie en achterliggende diensten van verschillende organisaties inzichtelijk gebundeld.

Initiatieven van burgers om mede burgers te helpen bij het verkrijgen van informatie en het maken van keuzes worden ondersteund. Toch zijn er mensen die moeite hebben met het vinden van de juiste informatie en met het maken van keuzes. Voor deze mensen is er de mogelijkheid om bijgestaan te worden door professionele en vrijwillige cliëntondersteuners.'

Project 11: WMO loket Culemborg denkt mee
<p>Status</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>nieuw beleid</i> • <i>deels orientatie, definitiefase, deels in realisatie</i>
<p>Achtergrond</p> <p>Het huidige loket voor zorg en welzijn voldoet nog niet aan de eisen van een integraal WMO loket. Een integraal WMO loket bestaat uit een digitale, telefonische en fysieke component. In regionaal verband is het digitale loket vormgegeven en wordt gewerkt aan een telefonisch loket. De dienstverlening van het fysieke loket, het trefpunt zorg en welzijn, wordt voorlopig gehandhaafd tot het nieuwe model is ontwikkeld.</p>
<p>Doel</p> <p>Het realiseren van een WMO loket met decentrale informatiepunten waar inwoners terecht kunnen voor een antwoord op vragen of voor ondersteuning bij het oplossen van problemen op het gebied van wonen, welzijn, zorg en inkomen.</p>
<p>Acties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>realiseren van een digitaal WMO loket voor informatie en advies,</i> 2. <i>bij de informatievoorziening voor jongeren de relatie leggen met het provinciale initiatief Jong-in,</i> 3. <i>realiseren van een onafhankelijk telefonische WMO loket voor informatie, advies, vraagverheldering en toeleiding,</i> 4. <i>in samenwerking met partners realiseren van een onafhankelijk centraal fysiek loket met decentrale informatiepunten voor informatie, advies, vraagverheldering, toeleiding, toewijzing en cliëntondersteuning,</i> 5. <i>in samenwerking met maatschappelijke partners en gebruikersgroepen de cliëntondersteuning in het loket vormgeven,</i> 6. <i>een campagne starten om de dienstverlening onder de aandacht van bewoners te brengen; en daarbij vooral rekening houden met bevolkingsgroepen die moeite hebben met schriftelijke informatie dan wel op een andere manier moeilijk bereikbaar zijn.</i>
<p>Projectleiding Maza</p>
<p>Planning</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het digitale loket wordt in de eerste helft van 2007 operationeel. 2. Het telefonische loket is vanaf 1 januari 2007 operationeel. 3. Het nieuwe fysieke WMO loket met decentrale informatiepunten wordt ontwikkeld volgens een groei-model (2007-2010). 4. Vormgeven van de cliëntondersteuning 2007. 5. campagne 2007.

5.7 Programmalijn 7: zorgen

'In een sterke samenleving wordt er naast professionele zorg veel zorg geleverd en ondersteuning geboden door familie, vrienden, buurtgenoten en vrijwilligers in georganiseerd verband. Om dit mogelijk te maken is worden mantelzorgers en vrijwilligers ondersteund in hun vaak zware taak. Daarnaast is het van belang dat de professionele zorg toegankelijk is en dat er voldoende samenhang is in het aanbod. Het preventieve gezondheidsbeleid moet ervoor zorgen dat inwoners zich gezond gedragen en zich gezond (blijven) voelen. Daar waar nodig moet er een aanvullend aanbod beschikbaar komen en dienen hulpstructuren tegen het licht gehouden te worden.'

Project 12: ondersteuning mantelzorgers Culemborg 'ontmantelt'	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nieuw beleid</i> • <i>orientatiefase</i>
Achtergrond	<p>De mantelzorgondersteuning wordt op dit moment gecoördineerd door de Stichting Kruiswerkservice Rivierenland. Daarnaast wordt er door verschillende lokale vrijwilligersorganisaties ook mantelzorg geleverd. De toegang tot deze hulp wordt gecoördineerd door meerwaarde het meldpunt voor vrijwillige zorgverlening. Het probleem is dat er weinig zicht is op de omvang en aard van de doelgroep en dat de bestaande ondersteuningsinitiatieven onvoldoende geïnventariseerd zijn. Een extra aandachtspunt betreft de allochtone mantelzorger. In allochtone gemeenschappen is mantelzorg zo vanzelfsprekend dat men zich niet herkent als mantelzorger. Dit leidt vooral voor allochtone vrouwen tot maatschappelijke uitsluiting.</p> <p>Voor 2007 lopen de WMO middelen voor mantelzorgondersteuning via het centrum gemeente Tiel. De coördinatie van mantelzorgondersteuning blijft voor 2007 liggen bij de Stichting Kruiswerkservice. 2007 wordt gebruikt om de lokale situatie in beeld te krijgen.</p>
doel	Ondersteuning bieden aan mantelzorgers om hun last te verlichten.
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>inventariseren wat naast het aanbod van het steunpunt mantelzorg de huidige activiteiten op het gebied van mantelzorgondersteuning zijn,</i> 2. <i>onderzoeken wat de omvang, samenstelling en behoefte van de doelgroep is,</i> 3. <i>samenhang aanbrengen in de bestaande activiteiten,</i> 4. <i>daar waar nodig nieuwe vormen ontwikkelen van mantelzorgondersteuning of uitbreiden van de bestaande ondersteuning,</i> 5. <i>inventariseren van signaleringsmogelijkheden om de mantelzorger te traceren,</i> 6. <i>mogelijkheden voor respijtzorg onderzoeken en hiervoor middelen uit het volksgezondheidsbeleid inzetten.</i>
Projectleiding	Maza
Planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2007 wordt gebruikt om de lokale opgave m.b.t. de mantelzorg vast te stellen. 2. Daarnaast wordt in 2007 een plan voor het bieden van respijtzorg ontwikkeld.

**Project 13: aanpak van sociaal economische gezondheidsverschillen
Culemborgers gezonder**

Status

- bestaand beleid
- lokale traject in oriëntatiefase, regionale traject in realisatiefase

Achtergrond

Uit onderzoek naar de gezondheidstoestand van mensen met een lage sociaal economische status blijkt dat:

- Naarmate het inkomen lager is, de kans op aan een ernstige ziekte groter is,
- Gezondheidsproblemen in deze groepen vaker voorkomen,
- Mensen met een lage SES gemiddeld vier jaar korter leven,
- Mensen met en lage SES gemiddeld twaalf korter in goede gezondheid leven,
- Mensen met een lage SES meer gebruik maken van zorgvoorzieningen maar daar minder voordeel uit putten.

Culemborg kent net als de andere gemeenten in Rivierenland een gemiddeld een hoger aantal inwoners met een lage SES dan in Nederland. De aanpak hiervan wordt in regionaal verband ontwikkeld onder aansturing van het portefeuillebeaad volksgezondheid. De volgende 15 speerpunten zijn opgenomen in het Uitvoeringprogramma's SEGV 2007-2010.

1. verhoging van de kwaliteit van het onderwijs voor lage sociaal economische statusgroepen.
2. inperken van negatieve effecten van ongezondheid en handicap op scholing, werk, inkomen
3. inperken van schadelijk gedrag voor gezondheid; roken, alcohol, onvoldoende fruit/groenten
4. bevorderen van toegankelijkheid van preventie/zorg, w.o. preventie overgewicht en diabetes
5. gerichte inkomenssteun aan gezinnen en individuen onder de armoedegrens, schuldsanering
6. deelname aan maatschappelijk verkeer van chronische zieken, mensen met GGZ problematiek
7. bevorderen van bewegingsonderwijs en deelname aan sport- en bewegen
8. opheffen van sociaal isolement en vereenzaming van ouderen, chronisch zieken
9. preventie en zorg voor mensen met depressieve klachten
10. voorkomen van dak- en thuisloosheid, realiseren van tweede en derde kansbeleid, bemoeizorg
11. gedifferentieerd aanbod voor begeleid wonen voor individuen en groepen
12. versterken van de ketenzorg voor probleemjongeren en andere mensen voor bijzondere zorg
13. bevorderen van schoolgezondheidsbeleid, centra voor jeugd- en gezin, bemoeizorg
14. intensivering opvoedingsondersteuning voor probleemgezinnen
15. bevorderen van leefbaarheid van buurten, wijken en kleine kernen

Doel

Het terugdringen van vermijdbare sociaal economische gezondheidsverschillen

Acties:

1. *start prioriteiten regionaal programma in 2007:*
 - *bevorderen van gezond gedrag,*
 - *aanpak overgewicht,*
 - *versterken van de eerste lijnzorg in achterstandsbuurten,*
 - *versterken van bemoeizorg en schoolgezondheidsbeleid,*
 - *ontwikkelen van gezondheidsbevordering bij ouderen.*
2. *opzetten lokale projectstructuur in het najaar van 2007*

Projectleiding

Maza

Planning

1. najaar 2006 vaststelling regionaal uitvoeringsprogramma SEGV 2007/ 2010 .
2. najaar 2007 lokale projectstructuur
3. 2007/2010 uitvoering programma

Project 14: ondersteuningsstructuur voor met psychosociale problemen Culemborg zorgt	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nieuw beleid</i> • <i>initiatieffase</i>
Achtergrond	<p>Met het aanbieden van maatschappelijk werk zorgt de gemeente al jaren voor kostenloze eerstelijns hulp aan mensen met psychosociale problemen. Met de komst van de WMO moet het maatschappelijk werk meer in samenhang met andere voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning worden vormgegeven. Er moet meer samenwerking en afstemming komen met diensten van vrijwilligersorganisaties en er moeten nieuwe methoden worden geïmplementeerd die uitgaan van de inzet en kracht van het eigen netwerk.</p>
Doel	Ondersteunen van mensen met psychosociale problemen.
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>inbedding de methode van de eigen kracht conferentie,</i> 2. <i>integratie professionele en vrijwillige hulp.</i>
Projectleiding	Maza
Planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2007 wordt een experiment gestart met de eigen kracht methode. 2. Met de organisatie van een samenwerkingsverband tussen professionele en vrijwilligersorganisaties wordt in 2008 gestart.

Project 15: verbeteren van de toegankelijkheid van de zorg Culemborg doktert aan de weg	
Status	<ul style="list-style-type: none"> • <i>bestaand beleid</i> • <i>deels initiatieffase, deels definitiefase</i>
Achtergrond	<p>De toegang tot de huisartsenzorg staat de laatste jaren onder de druk. Op dit moment kan elke inwoner van Culemborg zich weer inschrijven bij een huisarts. Daarmee is echter de continuïteit van deze zorg niet gegarandeerd. Binnen een aantal jaren kunnen er diverse opvolgingsproblemen ontstaan. De totstandkoming van Medisch Centrum Parijsch is onvoldoende om dit probleem op te vangen. Een aantal huisartsen heeft om het dreigende opvolgingsprobleem voor te zijn het initiatief genomen om te komen tot een geclusterde praktijk. Dit moet een gunstige invloed hebben op het vestigingsklimaat voor nieuwe huisartsen.</p> <p>Verder wordt de toegang van de huisartsenzorg buiten kantooruren als ontoereikend geacht. In de komende tijd wordt met partijen gewerkt aan het zoeken naar mogelijkheden voor adequate spoedeisende 24-uurs huisartsenzorg.</p> <p>Ook de toekomst van de ambulancepost in Culemborg staat vanwege zijn onrendabele ligging onder druk. De provincie overweegt om het spreidingsplan te wijzigen en de ambulancepost te verplaatsen naar Beesd. Tenslotte is er behoefte aan de totstandkoming van meer samenhang en ketenaanpak in de eerstelijnszorg. Het platform eerste lijn Culemborg (PEC) heeft hierin een rol.</p>
Doelen	<ul style="list-style-type: none"> • <i>verbeteren van de toegankelijkheid van de huisartsenzorg buiten kantoor tijden,</i> • <i>bevorderen van de toegankelijkheid en continuïteit van zorgvoorzieningen,</i> • <i>bevorderen van een ketenaanpak in de eerstelijnszorg</i>
Acties:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>samen met betrokken partijen realiseren van een adequaat aanbod van 24-uurshuisartsenzorg,</i> 2. <i>facilitaire ondersteuning bieden aan initiatieven die de toegankelijkheid en continuïteit van zorgvoorzieningen ten goede komen,</i> 3. <i>in samenwerking met partijen uit de eerstelijnszorg en de zorgverzekeraar komen tot afspraken en projecten die de samenhang en ketenzorg bevorderen.</i>

Projectleiding

Maza

Planning

1. In het najaar en voorjaar 2006-2007 wordt een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een 24-uurshuisartsenpost voor spoedeisende hulp in Culemborg. Naar aanleiding van hiervan wordt in 2007 actie ondernomen. Een eindplanning is in deze fase nog niet te geven.
2. In 2007 wordt een jaarplanning gemaakt voor thema's die vanaf 2008 worden opgepakt met het Platform eerste lijn Culemborg.

Planningsschema projecten

Type project	Naam project	acties	2007	2008	2009	2010	prestatieveld	Stadium project
<i>Gemengd beleid</i>	Inrichting openbare ruimte voor mensen met een beperking Motto: Culemborg toegankelijk	1. 2. 3. 4.	+ + + 	 +	 	 	5	1.niet gestart 2.niet gestart 3.niet gestart 4.niet gestart
<i>Gemengd Beleid</i>	Bereikbaarheid en veiligheid wijken Motto: Culemborg veilig en bereikbaar	1. 2. 3. 4.	+ + + +	+ 	+ 	+ 	5	1.lopend 2. lopend 3. lopend 4. lopend
<i>Bestaand beleid</i>	Accomodaties in wijken en buurten Motto: Culemborgers ontmoeten elkaar	1. 2. 3. 4. 5. 6.	+ + + + + 	 + 	 + 	 + 	1	1.lopend 2. lopend 3. lopend 4. lopend 5. lopend 6. niet gestart
<i>Bestaand beleid</i> Majeur	Kleine stedenbeleid Motto: Culemborg krijgt een kans	1. 2. 3. 4. 5. 6.	+ + + + + +	? ? ? ? ? ?	? ? ? ? ? ?	? ? ? ? ? ?	1	1.lopend 2.lopend 3.lopend 4.lopend 5.lopend 5.lopend
<i>Gemengd Beleid</i>	Sociale cohesie op buurtniveau Motto: Culemborgers voor elkaar	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	+ + + + + + +	+ + + + + + +	+ 	+ 	1	1.lopend 2.lopend 3.lopend 4.niet gestart 5.niet gestart 6.niet gestart 7.niet gestart
<i>Nieuw beleid</i>	Herijking ouderen beleid Motto: Culemborgers levenswijs	1. 2. 3. 4.	+ + 	 + +	 	 	5	1.uitgevoerd 2.uitgevoerd 3.niet gestart 4.niet gestart
<i>Gemengd Beleid</i>	Participatie allochtone burgers Motto: 'Verre' Culemborgers dichterbij	1. 2. 3. 4. 5.	+ + + 	+ + + + +	+ + + 	+ + 	5	1.niet gestart 2.niet gestart 3.lopend 4.lopend 5.niet gestart
<i>Nieuw beleid</i>	Participatiemeter Motto: Culemborgers doen mee	1. 2.	+ 	 +	 	 	4	1.niet gestart 2.niet gestart
<i>Gemengd beleid</i>	Vrijwilligersondersteuning Motto:Culemborgers helpen elkaar	1. 2. 3. 4. 5.	 + 	+ + + + 	+ + + 	+ + + 	2	1.niet gestart 2.lopend 3. niet gestart 4.lopend 5.uitgevoerd
<i>Bestaand beleid</i> Majeur	sluitende aanpak jeugd Motto: Culemborgse jeugd versterkt	1. 2. 3. 4. 5. 6.	+ + + + + +	+ + + + + +	+ + + + + 	+ + + + + 	3	1.lopend 2.lopend 3.lopend 4.lopend 5.lopend 6.lopend
<i>Nieuw beleid</i> Majeur	WMO loket Motto: Culemborg denkt mee	1. 2. 3. 4.	+ + + +	 + 	 + 	 + 	4	1. lopend 2.lopend 3.lopend 4.lopend

		5. 6.	+ +	+ +	+ +	+ +		5.lop 6.lop
<i>Nieuw beleid</i>	Ondersteuning mantelzorgers <u>Motto: Culemborg 'ontmantelt'</u>	1. 2. 3. 4. 5. 6.	+ + + + + +				1,2,5	1.lop 2.lop 3.niet gestart 4.niet gestart 5.niet gestart 6.niet gestart
<i>Bestaand beleid majeur</i>	Aanpak SEGV <u>Motto: Culemborg gezonder</u>	1. 2. 3. 4. 5.	+ + + + +	+ + + + +	+ + + + +	+ + + + +	1,2,5	1.niet gestart 2.lop 3.niet gestart 4.niet gestart 5.niet gestart
<i>Nieuw beleid</i>	Vernieuwing ondersteuningstructuur Voor mensen met een psychosociale problematiek <u>Motto: Culemborg zorgt</u>	1. 2.		+ +	+ +		5,2,6	1. niet gestart 2.lop
<i>Bestaand beleid</i>	Toegankelijkheid gezondheidszorg <u>Motto: Culemborg doktert aan de weg</u>	1. 2. 3.	+ + +	+ + +			1,6,7,8,9	1.lop 2.lop 3.lop

Afkortingen en vaktermen

AMW	= Algemeen Maatschappelijk Werk
AMvB	= Algemene Maatregel van Bestuur
AOV	= Ambtelijk Overleg Volksgezondheid
Arcuris	= Organisatie die zich bezighoudt met maatschappelijke opvang
AWBZ	= Algemene Wet Bijzondere Zorg
CIZ	= Centrum Indicatiestelling Zorg
CVTM	= Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg
CVV	= Centrum Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	= Centrum Werk en Inkomen
De Grift	= Voormalige organisatie die zich bezighoudt met verslavingsproblematiek
DuBo	= Duurzaam Bouwen
ELK	= Welzijnsorganisatie Culemborg
Gelderse roos	= Organisatie die zich bezighoudt met psychische problematiek
GGD	= Gemeentelijke Gezondheids Dienst
INVIS	= Digitaal informatie systeem voor wonen, welzijn en zorg
IPO	= Inter Provinciaal Overleg
IRISZORG`	= Opvolgorganisatie van de Grift (verslavingszorg)
IV-overleg	= Integraal Veiligheidsoverleg
KSB	= Kleine Steden beleid
MEE	= Organisatie die ondersteuning biedt aan mensen met een beperking
MO-groep	= Maatschappelijke Ondernemersgroep
OGGZ	= Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OM	= Openbaar Ministerie
Maza	= Maatschappelijke zaken
Palet	= voormalige welzijnsinstelling Culemborg
PEC	= Platform Eerstelijn Culemborg
RIBW	= Regionaal Instituut Beschermd wonen
RIO	= Regionaal Indicatie Orgaan (opgeheven)
SEGV	= Sociaal Economisch Gezondheidsverschillen
Sozawe	= Sociale Zaken en Werkgelegenheid
STMR	= Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk werk Rivierenland
SWOC	= Voormalige stichting welzijn ouderen Culemborg
Syndion	= organisatie die ondersteuning biedt aan mensen met een handicap
VIP	= Vrijwilligers Informatie Punt
VNG	= Vereniging Nederlandse Gemeenten
WMO	= Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOWEZOZO	= Woonwelzijnzorgzone
Wvg	= Wet Voorzieningen Gehandicapten (opgeheven)
WWZZ	= Woonwelzijnzorgzone
VWS	= ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport
ZAT	= Zorg Advies Team
ZDB	= Zorgcentra De Betuwe